

16. zvezno tekmovanje gradbenih delavcev — TEGRA '84

Gradis pozdravlja udeležence

Zvezni odbor sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije je letošnje 16. proizvodno tekmovanje gradbenikov zaupal Sloveniji. Pokrovitelja sta zvezni in republiški odbor sindikata gradbenih delavcev, organizator pa je naša delovna organizacija Gradis. Operativno je organizacijo prevzel tozđ GE Maribor.

Ker zvezno srečanje sovpada s 6. republiškim kulturnim srečanjem, je bila 13. septembra sklicana tiskovna konferenca, kjer smo novinarjem sredstev javnega obveščanja posredovali precej podatkov o obeh srečanjih.

O kulturnih srečanjih pišemo posebej v drugem prispevku, tu pa predvsem o TEGRA 84. Srečanje se bo pričelo 21. septembra ob 15. uri, ko se bodo sestali vodje republiških in obeh pokrajinskih ekip. Žrebali bodo štartne številke, razrešili možne nejasnosti in odšli na ogled

Gradis med 200 največjimi izvajalci del v tujini

Vsako leto izdelajo v specializirani reviji »New Engineering Record« iz New Yorka seznam 250 največjih izvajalcev investicijskih del v svetu. Na letošnjem seznamu je devet jugoslovanskih delovnih organizacij, ki so se s svojim delom na tujem uveljavile in uspele uvrstiti med največje.

Med našimi delovnimi organizacijami je najuspešnejši Union inženiring iz Beograda, ki je po obsegu del v tujini na 56. mestu, Energoprojekt je na 160. mestu, Gradis na 189, kar pomeni, da je pred Energoinvestom, ki je zasedel 196. mesto.

Izmed slovenskih gradbenih delovnih organizacij je na seznamu samo še mariborska Hidromontaža na 223. mestu. Pri tem je razveseljivo to, da sta se v primerjavi z lanskim letom povzpeli obe slovenski delovni organizaciji.

C. P.

tekmovališč.

Še pred tem, bo ob 9. uri tematska

konferenca, ki jo pripravlja Republiški odbor sindikata gradbenikov Slovenije. Tematska konferenca bo posvečena problematiki zaposlovanja in izobraževanja v gradbeništvu.

Svečana akademija, ki bo obenem pomenila uradni začetek zveznega tekmovanja, bo ob 19. uri v Union-ski dvorani. Akademijo so pripravili udeleženci 6. kulturnega srečanja. To je tudi prvič, da na akademiji ne nastopajo profesionalni umetniki, ampak ljubiteljski kulturni ustvarjalci in še gradbeniki povrh.

Tekmovanja se bodo začela v soboto, 22. septembra, ob 8. uri na gradbišču računalniško vodenega distribucijskega centra TAM. Nastopajoči bodo imeli poltretjo uro časa, da opravijo proizvodne naloge, ki jih bo ocenjevala posebna strokovna žirija. Letos bodo seštevke točk prvokrat obdelovali s pomočjo računalnika, tako da do napak v izračunu ne bi smelo priti.

Ob 12. uri se bodo na Taboru za-

TEGRA '84

MARIBOR

čela tekmovanja v požarni varnosti ter SLO in DS.

S podelitvijo pokalov za prve tri ekipe v vsaki panogi, ki bo ob 16. uri v restavraciji Center, se bo letošnje srečanje končalo.

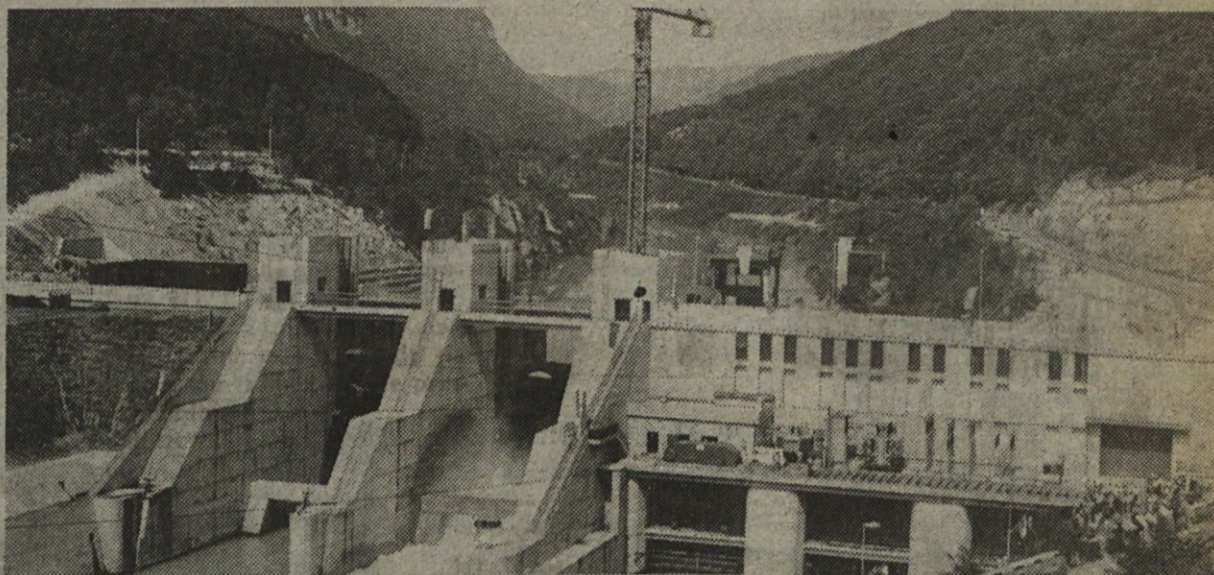
Tekmovalcem želimo obilo sreče in dobro počutje v Mariboru, bralce pa vabimo na ogled tekmovanj.

C. Pavlin

Ob občinskem prazniku Nove Gorice

Čestitke za »Nov biser na Soči«

HE Solkan sodi med najsodobnejše energetske objekte v Jugoslaviji

8. septembra je z zagonom 1. agregata prešla v poskusno obratovanje najnovejša pridobitev slovenskega elektro-gospodarstva — hidroelektrarna Soških elektrarn Solkan. Daljinsko vodena lepota je v celoti plod domačega znanja, stala pa je 3,16 milijarde dinarjev. Gradis z njo dodaja nov biser v mozaik svojih referenčnih objektov. Več o svečanosti na 3. strani.

Foto: G. B.

2. seja odbora za načrtovanje in delitev dohodka

Do konca leta dobra angažiranost Gradisa

Treba je narediti analizo režije Gradisa — Visoke obresti bremenijo dohodek — Dobili smo novo investicijo v Železarni Jesenice

Delegati odbora za načrtovanje Gradisa so se sestali na 2. seji 4. septembra. Sejo je vodil predsednik odbora Željko Petovar. Obravnavani so bili polletni rezultati poslovanja Gradisa kot celote, ter posebej delovne skupnosti skupnih služb in tozda Inženiring. Podano je bilo tudi poročilo o angažiranosti Gradisa in informacija o aktivnosti v zvezi s pripravo srednjeročnega plana 1986-90.

Odbor za načrtovanje je v prejšnji mandatni dobi na 5. seji, ki je bila 8. aprila 1983 leta sprejel sklep, da je treba narediti analizo režije Gradisa z namenom, da se ugotovi ali je gradisova režija racionalna in kako se opravljajo posamezna dela, da ne bi prihajalo do podvajanja.

Ta problem je bil obravnavan ponovno na seji 4. septembra, s poudarkom, da je treba narediti kompleksen pregled režije Gradisa. Analiza naj bi bila pripomoček za oblikovanje gospodarskega načrta. Da bi omenjeno analizo, ki je vse tako kaže zelo trd oreh, kljub temu naredili, je odbor tokrat zadolžil predsednika poslovnega odbora, da imenuje nosilca naloge in določi roke za izvršitev analize.

● Akumulacija je v nekaterih tozkih premajhna

O polletnih rezultatih poslovanja Gradisa smo že pisali v prejšnji številki Gradisovega vestnika, tako da tokrat ne bi ponavljal že znanih števil. Poročilo je podala direktorica analitsko planske službe Zora Vehovec in na koncu ugotovila, da so gradisovi rezultati v okviru plana in glede na angažiranost lahko pričakujemo ugoden rezultat tudi ob koncu leta. Plan bo vsekakor presežen, vendar je težko predvideti kakšna bo akumulacija.

Razpravljalci so menili, da bi bilo treba več pozornosti posvetiti akumulaciji, predvsem v tistih tozkih, ki ne dosegajo minimalne akumulacije. Tudi z osebnimi dohodki ne moremo biti zadovoljni, ker so prenizki v primerjavi s sorodnimi delovnimi organizacijami, še bolj pa zaostajajo za slovenskim gospodarstvom.

Oba Kovinska obrata sta v slabem položaju glede rentabilnosti. KO Ljubljana imajo zaradi nove investicije in zalog materiala velike kredite, ki jih odplačujejo po najvišji obrestni meri. Zaradi tega imajo velike obveznosti iz dohodka, je pojasnil podpredsednik poslovnega odbora Karl Schwarzbartl.

● Neredna plačila tozdom, zato najemanje dragih posojil na DSSS

V polletnem obračunu delovne skupnosti skupnih služb so se nad

planiranimi povečali predvsem materialni stroški. Le-ti so predstavljali 16,7 odstotka celotnega prihodka. Rebalans gospodarskega načrta ni potreben, ker prekoračitve ne presegajo 20 odstotkov.

Direktorica računovodsko inštruksijske službe Cilka Krivec je dodala, da morajo na skupnih službah, zaradi nerednega plačevanja prispevkov nekaterih tozdom stalno najemati kredite za nemoteno poslovanje skupnih služb. Zato je tudi tako velika prekoračitev pri obrestih, saj so le-te znašale v prvem polletju 15,5 milijona dinarjev.

Predlagala je sprejem avtomatizma tako, da bi Interna banka vsakega 15. v mesecu izvršila plačilo akontacije prispevkov tozdom za pokrivanje stroškov delovne skupnosti skupne službe. Odbor je tak predlog sprejel, s tem, da morajo tozdi dati svoje soglasje za tak način plačevanja.

● Inženiring uspešen po polletju

Poročilo o polletnem poslovanju v tozdu Inženiring je podal Alojz Ferle. Plan je bil prekoračen samo za 3 odstotke. Precej različen od plana pa je obračun storitev za posamezne tozde.

V razpravi so nekateri člani odbora za načrtovanje in delitev dohodka bili do poročila kritični, češ da je nepopolno in da ni dovolj jasno. Morebitne pripombe na poročilo lahko tozdi pošljejo direktno na Inženiring.

Odbor je bil mnenja, da je nujno pospešiti sprejem samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci tozda Inženiring in delavci tozdom v Gradisu.

● Doma angažiranost dobra, v tujini slaba

Poročilo o angažiranosti Gradisa v letošnjem letu in o obeh v prihodnje je podal Stane Uhan. V primerjavi z lanskim letom je vrednost sklenjenih pogodb Gradisa večja za 69 odstotkov. S tem smo lahko zelo zadovoljni, saj je to realno večji porast kot pa znaša inflacija. Tudi glede na plan so podatki spodbudni.

Glede na pričakovano angažiranost v prihodnje, ki jo v Gradisu označujemo z A. B. in C (govorimo o 90 odstotni sigurnosti za pridobitev nekega dela) znaša 103 odstotkov glede na plan.

Izboljšala se je tudi angažiranost obratov, še vedno pa je slabša angažiranost birojev, vendar pa bistveno boljše kot pred dvema mesecema.

Na boljšo angažiranost Gradisa je vplivalo več faktorjev, kot so npr.: — negospodarske naložbe so izredno narasle, nekaj izmed teh pa je dobil tudi Gradis,

— kot uspešni ponudniki smo dobili novo investicijo — jeklaro v Železarni Jesenice in še nekaj drugih večjih objektov,

— v Sloveniji je manjši delež investicij v družbenem proizvodu in ta delež se bo verjetno ustalil,

— na boljšo angažiranost pa je ne nazadnje vplival tudi renome Gradisa, ki si ga ohranjamo s kvaliteto, z boljšimi poslovnimi odnosi in deloma tudi z roki.

O angažiranosti v tujini je podal informacijo Željko Petovar. Povedal je, da se nadaljujejo dela v Qurni, ki bodo končana do konca leta. Ob koncu leta bodo zaključena dela tudi na projektu 202-D. Na teh obeh gradbiščih v Iraku dela 270 naših delavcev.

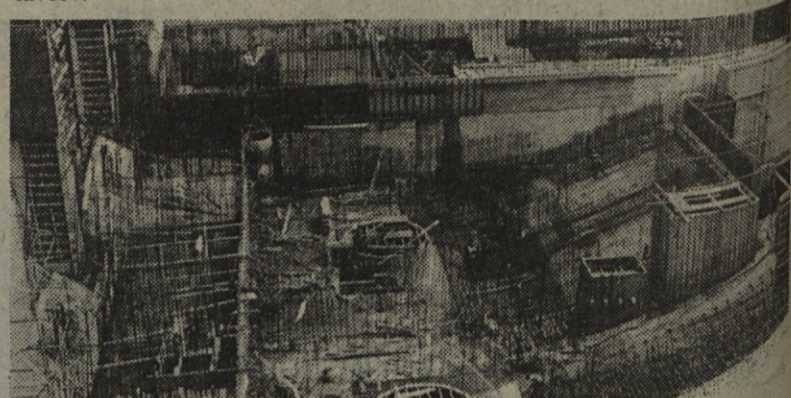
Kot smo že poročali, je Gradis prevzel dela tudi v Kuwaitu, kjer poleg domače gradbene operative dela sedaj že 19 Gradisovcev. V Frankfurtu je kljub stalnim težavam zaposleno 180 delavcev.

Postavlja se vprašanje zaposlitve do konca letošnjega leta in za prihodnje leto. Angažiranost naj bi se usmerila predvsem v Kuwait, ponudbe pa so oddane še za Jordanijo, Egipt in Sovjetsko Zvezo.

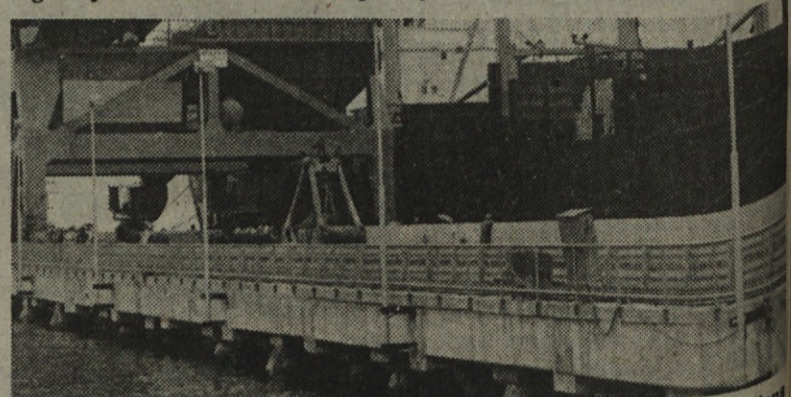
● Smernice srednjeročnega plana do konca oktobra

Informacijo o aktivnostih v zvezi s pripravo srednjeročnega plana 1986-90 je podal Stane Uhan. Program aktivnosti v zvezi s sprejemanjem srednjeročnega plana je že sprejel delavski svet delovne organizacije. Smernice in elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljih plana naj bi bile narejene do oktobra. Ravno zato se za oktober predvideva organizacija delovnega sestanka gospodarsko-financijskih pomočnikov in analitikov-planerjev.

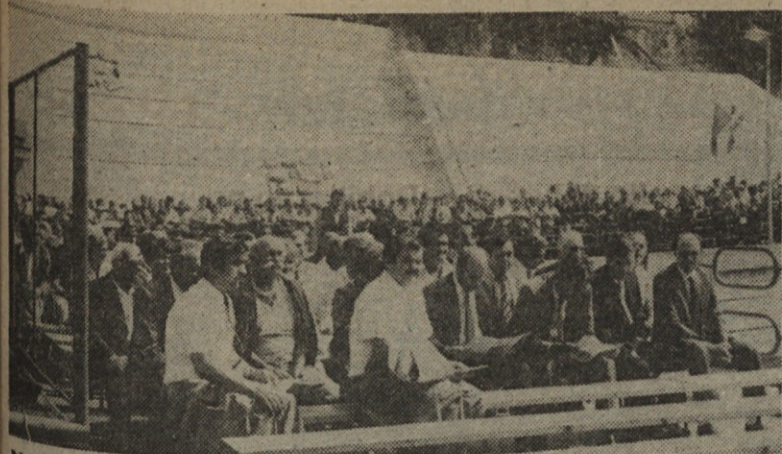
C. P.

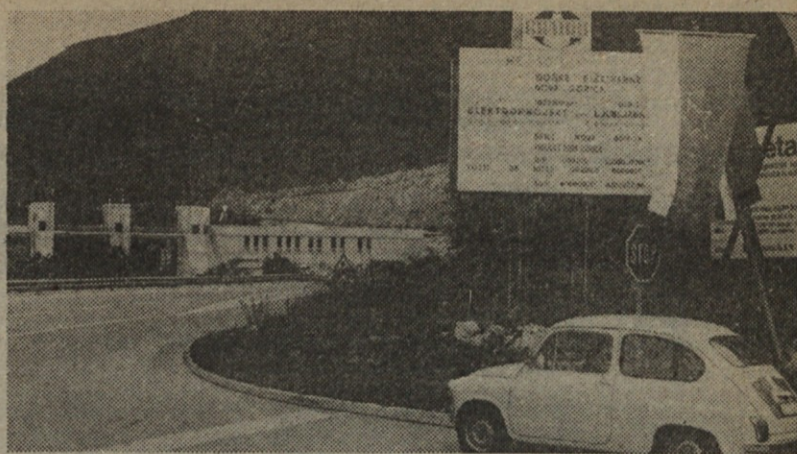
Izgradnja HE Mavčiče dobro napreduje

Gradis je glavni izvajalec del v Luki Koper že več kot 20 let. Junija zgrajena obala za razsute tovore je sredi septembra sprejela prvo ladjo, ki je pripeljala 54.000 ton premoga iz ZDA

Novogoriški praznik in delovno zmago so kot gostje spremljali tudi številni revolucionarji, družbenopolitični delavci, gospodarstveniki...

Kar prerado se zgodi, da ob slavnostih, glavni izvajalci del ostanejo »v senci«. Tudi tokrat je bilo tako. Na Gradisu je nemo opozarjala samo gradbiščna tabla!

Zahtevna gradnja HE Solkan končana

Ta mesec v omrežju novi kilovati energije

Poskusni zagon 1. agregata — Neredno dotekanje sredstev zavleklo gradnjo na 5 let

Eno izmed najpomembnejših dejanj v sklopu praznovanja občinskega praznika Nove Gorice je bil poskusni zagon 1. agregata v novozgrajeni hidroelektrarni Solkan. Denar zanjo je — kot je bilo poudarjeno ob otvoritvi — zbralo vse slovensko elektrogospodarstvo, deloma tudi s posojili novogoriške temeljne banke in posojili izvajalcev del. Skupna vsota je narasla na 3,16 milijarde dinarjev, gradnja pa se je predvsem zaradi zatikanj oziroma nerednega dotoka sredstev, zavlekla na točno pet let.

Zagon 1. agregata so opravili svečano, v prisotnosti častnih občanov novogoriške občine, revolucionarjev, družbenopolitičnih delavcev, gospodarstvenikov, predstavnikov JLA, delegacij iz pobratenih mest in občin ter iz sosednjih slovenskih in zamejskih občin. Med gosti bi omenili Lidiho Sentjurčev, dr. Jožo Vilfana, Branka Babiča, Julija Beltrama in Miha Ravnika (slavnostnega govornika in sprožitelja), Dušana Sinigoja, Jožeta Šušmelja, Janeza Stanovnika in Draga Mirošiča, omeniti velja, da se je ob bregu zbralo več tisoč občanov, ki so se lahko zvrstili in si tudi pobliže ogledali

dali novo pridobitev, zamen pa smo se ozirali po Gradiscovcih, tako po predstavnikih vodstva kot operativnih izvajalcih — delavcih v delovnih oblekah z emblemom Gradisa. Razen kocke pri gradbiščni tabli, ni bilo nikjer niti zastave niti nalepke.

Še pred slavnostnim govorom so »nov biser na Soči«, kot se je izrazil govornik, preleteli primorski letalci. V Sočo so točno v pretočno polje hidroelektrarne odvrgli slovensko zastavo, graditeljem in zbranim pa z letala po radio zvezi poslali čestitke k delovni zmagi in občinskem prazniku.

Slavnostni govornik Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS

Novogoričani praznujejo svoj občinski praznik v spomin na padec fašizma pred 41 leti, ko je v septembru primorsko ljudstvo z množično vstajo pod vodstvom komunistične partije in Osvobodilne fronte slovenskega naroda začelo boj za narodnostno in socialno osvoboditev ter priključitev k matični domovini. Letos je v ta čas sovpadla tudi 40-letnica izvolitve pokrajinskega NOO za Slovensko Primorje. Glavno proslavo, podelitev tradicionalnih občinskih nagrad in priznanj so imeli v nedeljo, torej dan kasneje, v kulturnem domu v Novi Gorici.

Povrnimo se nazaj k hidroelektrarni.

Z zagonom 1. agregata je prešla HE Solkan v poskusno obratovanje, s prvimi kilovati električne energije pa naj bi okrepila omrežje že ta mesec. Nekoliko kasneje naj bi se zavrtil še 2. agregat, tretji pa šele prihodnje leto. Skupno bo HE Solkan dajala okrog 145 milijonov kilovatnih ur električne energije letno, kar približno ustreza letnemu porastu potrošnje električne energije v Sloveniji.

HE Solkan spada med najsodobnejše tovrstne energetske objekte v

Jugoslaviji. Ob obratovanju — razen vzdrževanja — ne bo potrebovala posadke. Vodenja bo daljinsko iz Centra Soških elektrarn v Novi Gorici.

Izgradnja te elektrarne pomeni tudi uresničitev ene izmed točk Osimskih sporazumov. Voda iz približno deset kilometrov dolgega akumulacijskega jezera pred pregrado bo omogočala tudi navodnjavanje kmetijskih zemljišč v sosednji Italiji.

G.B.

Poudarki iz govora Mihe Ravnika

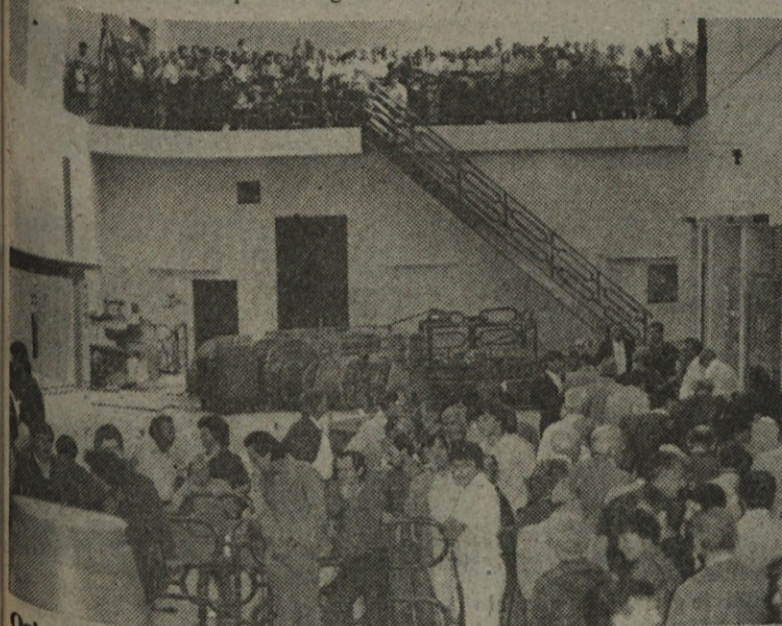
● Našega prihodnjega razvoja ne moremo več graditi s pomočjo uvoženih energetskih virov

● Ob planiranju srednjeročnega in dolgoročnega razvoja se moramo resno lotiti tudi razvoja energetike; tembolj, ker je gradnja teh objektov zahtevna, dolgotrajna in draga

● Nujno se moramo dogovoriti in pričeti priprave za nadaljnjo graditev pomembnejših objektov, hkrati pa ustvariti materialne možnosti za njihovo uresničevanje. Predvsem bo treba čimprej pripraviti potrebne projekte... možnosti nudijo Soča, Mura, Sava, v poštev pa pride tudi skupna graditev novih objektov na območju celotne Jugoslavije

● Dosegli smo pomemben premik — vsak porabnik si je z združevanjem sredstev dolžan zagotoviti potrebne količine energije za svoje poslovanje

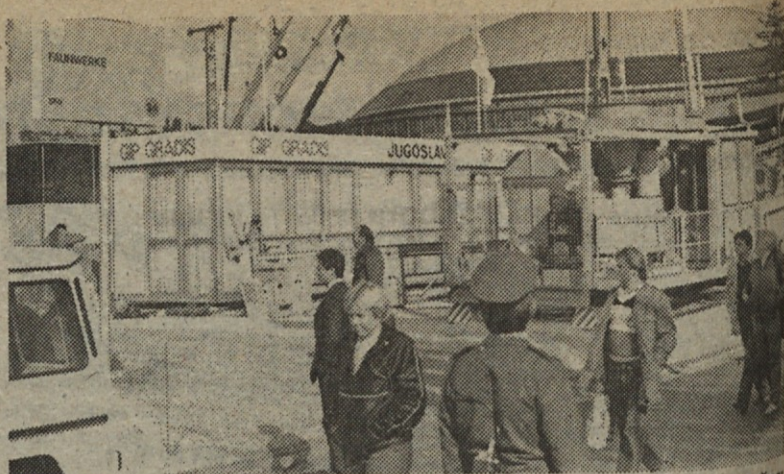
● Smo pred pomembnimi odločitvami o nadaljnji graditvi takih objektov, vemo pa tudi, da dosednji odnosi in obnašanje terjajo odločen preobrat.

Ogled notranjosti. Vsa instalirana oprema je domače izdelave

Največ zanimanja je bilo za finiše in betonarno

Izredno veliko je bilo tudi razstavljalcev strojne opreme iz zahodnih držav

26. mednarodni sejem strojne opreme

V Brnu naša uspela predstavitev

Na otvoritvi tudi predsednik ČSSR Gustav Husak in predsednik vlade Lubomir Štrougal

lovne organizacije, dogovorov in sestankov, ki so bili izvedeni v prvi polovici leta so pokazali, da imamo v ČSSR realne možnosti za prodajo proizvodov naših industrijskih obratov.

Kmalu zatem je bilo tudi dogovorjeno, da se bomo udeležili letošnjega velesejma v Brnu, ki je specializiran za strojno opremo. Prav tako kot mi, seveda razmišljajo predstavniki številnih delovnih organizacij, ki proizvajajo tovrstno opremo. Tudi proizvajalci iz zahodnih držav, saj se je letos zato predstavilo na omenjeni prireditvi kar 2488 razstavljalcev iz 30 držav, ki so svoje izdelke predstavili na 103.000 m² površine.

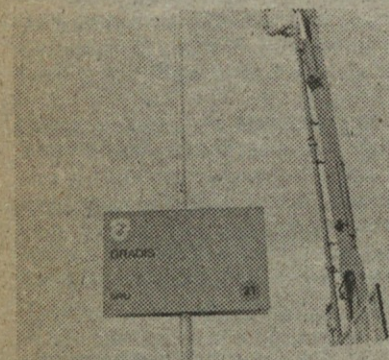
Velik poudarek tej prireditvi so dali tudi domačini, saj sta se slovesne otvoritve udeležila tudi predsednik ČSSR Gustav Husak in predsednik vlade Lubomir Štrougal, ki sta si po otvoritvi ogledala tudi nekaj paviljonov. Tudi v Gradisu smo omenjeni prireditvi namenili več pozornosti, kot naši predstavitvi v Zagrebu. Mogoče še vseeno malo preveč v kampanjski kot organizirani obliki. Vendar naj tokrat ne pišemo o slabostih pri organizacij-

skem delu, temveč o začetnih pozitivnih rezultatih našega prodora na vzhodno tržišče.

Obiskovalcem in poslovnem smo se predstavili z nekaterimi našimi standardnimi izdelki: finiše K-6, betonarna 500/35, stroj za reciklažo asfalta, brizgalka za bitumenske emulzije, krivilec armaturnih mrež in rezalec armaturnih mrež. Ob kratkem sprehodu mimo ostalih razstavljalcev je pohvalno predvsem to, da naši proizvodi ne zaostajajo za tistimi iz zahodnega sveta. Naš finiše stoji nedaleč stran od konkurenčnega Vögele, tudi betonarna Elba ni daleč od naše. Pa vendar je bilo zanimanje za naše

proizvode prav tako veliko. Seveda je odvisno marsikaj tudi od cene, vendar je potrebno povedati, da smo tudi tu zelo konkurenčni. Ni torej čudno, če smo pred zaključkom redakcije dobili iz Brna tudi podatek, da so za vse stroje, ki jih razstavljamo na sejmu, že podpisane pogodbe in so torej prodani kupcem iz ČSSR. Spodbuden začetek za naš črtno usmeritev, ki pa bi morala biti le odskočna deska za še uspešnejši prodor na vzhodno tržišče.

O poslovnih rezultatih na velesejmu več v prihodnji številki, ko se bodo naši predstavniki vrnili iz Brna.

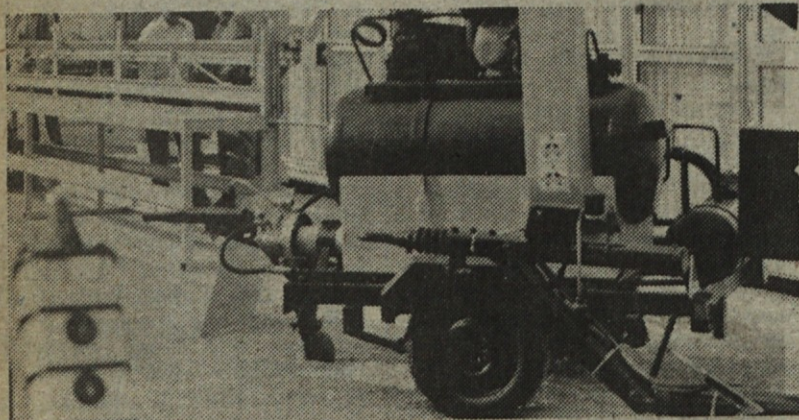

V današnji težki gospodarski situaciji večina delovnih organizacij išče izhod v izvozu oz. prodaji svojih izdelkov v tujino. Nekatere za vsako ceno, nekaj pa je takšnih, ki svoje izvozne rezultate dosegajo na osnovi dolgoletnih izkušenj. Seveda je v veliki meri odvisno v katero deželo nameravaš izvažati. Zato temu problemu v našem tozidu inženiring posvečajo veliko pozornost.

Zasičenost domačega trga s proizvodi iz asfaltnega in betonskega programa so bili smernica, da se začne raziskava trga v vzhodni Evropi. Nekaj predstavitev naše de-

Park pred velesejemskim prostorom

Razstavljeni eksponati, so že vsi tudi prodani

Naši komercialni predstavniki na sejmu: Lado Lesjak, Stanko Smolič in Ljubo Molek

Iz tozda Nizke gradnje Maribor

Gradbeništvo je barometer gospodarstva

Gradbišče od Maribora preko Ljubljane do Solkana in Qurne v Iraku — v skoraj 15 letih preko 180 premostitvenih objektov skupne površine 260.000 m² — Utesnjenost obratov na Pobrežju — Današnji izobraževalni sistem ne daje pravega kadra

Te dni smo lahko v dnevnem časopisu prebrali (ta prispevek je nastal pred otvoritvijo HE Solkan) novico, da bo ob novogoriškem občinskem prazniku osrednja prireditev v Solkanu, kjer naj bi začela obratovati prva turbina tega sodobnega energetskega objekta, najmodernejšega v Jugoslaviji. Ob tej novici smo se spomnili delavcev Gradisa tozda GE Nizke gradnje Maribor, ki so na tej elektrarni opravili vsa gradbena dela. Pogovarjali smo se z **ANDREJEM JEŽEM**, vršilec dolžnosti direktorja tozda.

»Težave v našem gospodarstvu so se najprej začele kazati v gradbeništvu. Tako je tudi sedaj. Še več. Gradbeništvo je nekak barometer

Andrej Jež

trenutnega stanja. Velikih investicijskih vlaganj doma ni, zato je boj za pridobitev dela v tujini toliko večji in neizprosnejši. Pri pridobivanju del nismo stali križem rok, zato imamo trenutno dovolj dela. To pa še ne pomeni, da bo tudi finančni rezultat temu primeren,« je uvodoma pojasnil tovariš Jež.

Pri nas imamo veliko gradbenih delovnih organizacij, ki gradijo skoraj vse. Kakšna je bila vaša usmeritev?

»Naša usmeritev je že znotraj Gradisa nekako določena. Na prvem mestu so vsekakor energetski objekti, sledijo premostitveni objekti, ostali objekti pa so v manjšini.

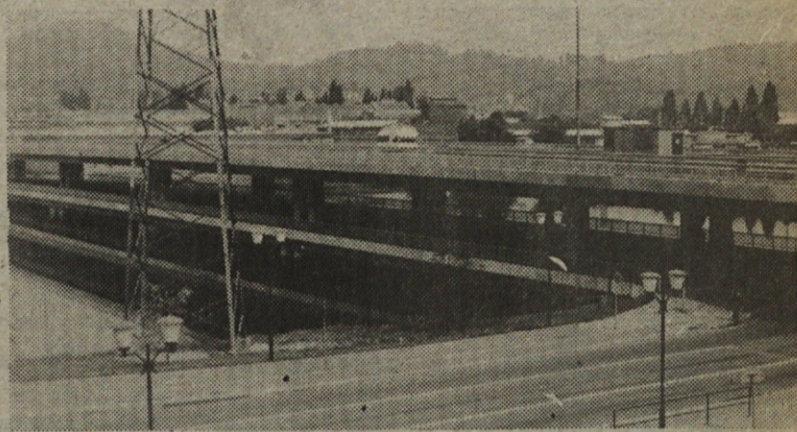
V Mariboru trenutno gradimo pokriti vkop na desnem bregu Drave, ki predstavlja nadaljevanje gradnje II. faze hitre ceste skozi Maribor ter nadvoz nad meljsko cesto. Vrednost teh del je 600 milijonov dinarjev, od katerih računamo 500 milijonov realizirati že letošnje leto.

V Mavčičah pri Kranju gradimo drugi energetski objekt. Sedaj opravljamo vsa gradbena dela na jezojni zgradbi in strojnici. Tukaj se poleg vsega borimo še s časom. Lovimo zamudo, ki smo jo »pridelali« pri izkopu gradbene jame, zaradi geoloških (ne)prilik in izredno močnega dotoka podtalne vode.

Z deli smo prisotni tudi na avtocesti Naklo—Ljubljana, kjer skupaj s tozdom GE Jesenice gradimo most čez Kokro pri Kranju in v sodelovanju s tozdom GE Ljubljana »galerijo« oz. pokriti vkop v Šentvidu pri Ljubljani. Oba objekta bosta končana do 29. novembra letos, ko bo otvoritev te sodobne 4-pasovnice dolge 26 kilometrov.

Pri vsem tem ne gre pozabiti dvoetažni most čez Dravo v Mariboru in gradbišče v iraški Qurni. Tu je še vrsta drugih objektov, ki so jih izdelali in sestavili naši delavci.

Ali nam lahko postrežete s kakšnimi konkretnimi podatki in številkami? »Od leta 1970, kar pomeni v skoraj petnajstih letih, smo v naših obratih na Pobrežju izdelali in sestavili preko 180 različnih premostitvenih objektov skupne površine 260.000 kvadratnih metrov. 10 od-

Nizke gradnje Maribor so zgradile edini dvoetažni most v Jugoslaviji. Promet že poteka po spodnji etaži, zgornja pa je del hitre ceste skozi Maribor, ki naj bi bila zgrajena do konca leta (Foto: F. Štromajer)

stotkov letne realizacije odpade na večja ali manjša sanacijska dela že obstoječih objektov.

Velik del objektov je v tujini, kar zahteva še toliko več naporov. Kateri je najbolj pereč problem sedaj v tozdu?

»Utesnjenost sedanjih obratov na Pobrežju nam ne omogoča širitve in s tem povečanja zmogljivosti. To je tudi eden poglobitvi problem, ki se ga bomo morali v bližnji prihodnosti lotiti in rešiti.«

Za 500 članski kolektiv uspehov torej na manjka. Kaj pa težave pri zaposlovanju novih delavcev?

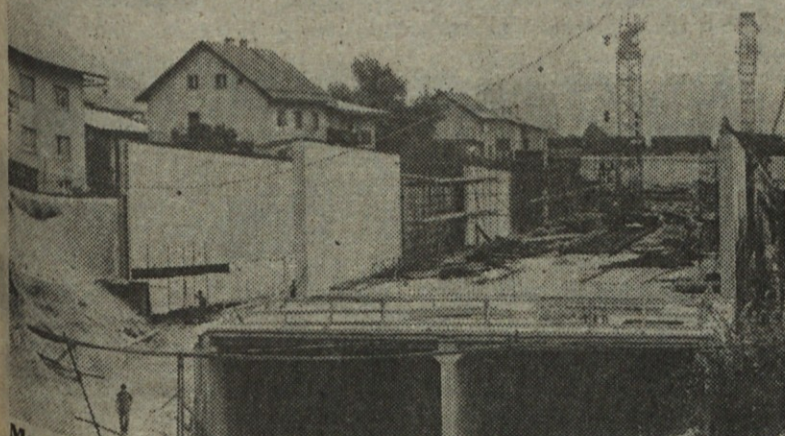
»Ta problem se najbolj kaže ravno v tem času. Odhaja generacija delavcev, ki je poprijela za delo v težkih povojnih časih. Pričeli so graditi skoraj iz nič, večinoma ročno. V tistih časih so si pridobili predvsem, veliko praktičnega znanja brez katerega v gradbeništvu ne gre in tudi ustrezno kvalifikacijo. Gradbeniškega poklica se moraš po mojem priučiti. V sedanjem načinu izobraževanja smo zgleđa na to čisto pozabili.

Po odhodu sedanje generacije gradbenikov bo ostala nekaj časa praznina, ki jo bo težko nadoknaditi in zapolniti. Zaposlovanje sezonskih delavcev je samo kratkoročna rešitev. Nizek osebni dohodek ter nagrajevanje v gradbeništvu sta glavna vzroka, da delavci »bežijo« iz gradbeništva.

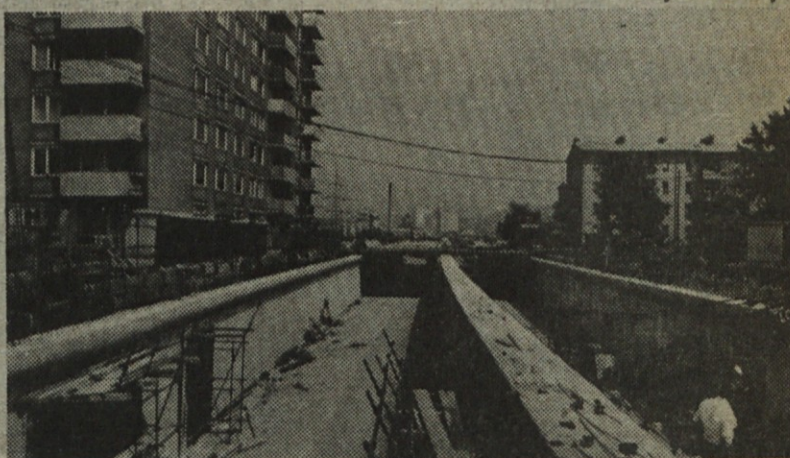
Najti bomo morali rešitev za izobraževanje takšnega lastnega kadra, ki ga pri svojem specifičnem in specializiranem delu potrebujemo. Današnji sistem izobraževanja gradbenikov nam takih profilov ne daje.

Tako meni vršilec dolžnosti direktorja tozda GE Nizke gradnje Maribor Andrej Jež. Verjetno bo preteklo še precej vode, predno bomo rešili vse omenjene probleme, ki tarejo gradbeništvo. Morda vode, ki daje moč solkanski elektrarni, 60 kubičnih metrov vode bo dovolj za pogon vsake od treh turbin. Koliko pa bi je bilo treba za reševanje težav v našem gradbeništvu in gospodarstvu? Vode bo dovolj, problemov v gradbeništvu pa tudi.

Franjo Štromajer

Montažne elemente za pokriti vkop v Šentvidu so izdelali v obratih na Pobrežju v Mariboru

Montaža nosilcev

Vstopnica za atomski čas

V Karlovcu gradimo tovarno velikih turbin

V prejšnji številki našega glasila smo na kratko že pisali o gradnji tovarne velikih turbin v Karlovcu, pri kateri sodeluje tudi Gradis. Sedaj pa še nekaj podatkov, ki povedo nekoliko več o pomenu te investicije, katero ne zidamo samo za domače potrebe, ampak tudi za izvoz.

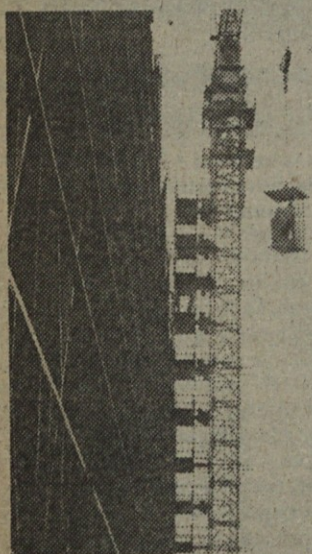
Pogodba med mariborsko Metalno in Gradisom o sodelovanju pri gradnji tovarne velikih turbin, oziroma turbin z veliko močjo za sozd Jugoturbino iz Karlovca je bila podpisana marca lanskega leta. V ta posel so se z gradisove strani vključili štirje tozdi: Kovinski obrati Ljubljana in Maribor, SPO in Inženiring, ki je prevzel glavno koordinacijo. Vrednost gradisovih del je 125 milijonov dinarjev, vrednost celotne in-

vesticije pa je 45 milijard dinarjev.

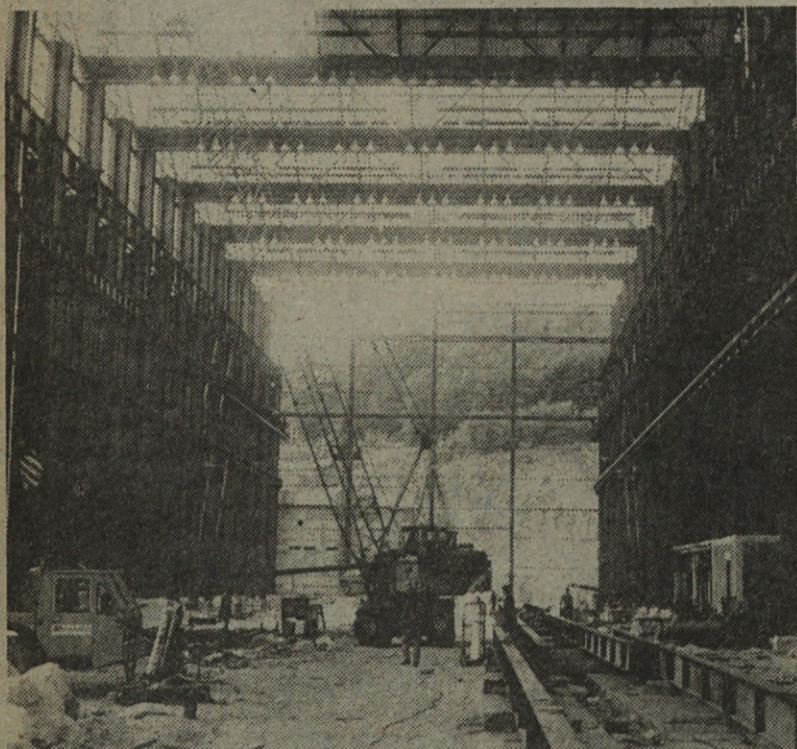
Bodoča tovarna velikih turbin (TVT) se gradi na območju južnega industrijskega predela Karlovca. V novi tovarni bodo izdelovali turbine z močjo do 1300 megavatov, ki bodo največje, kar jih zdaj proizvajajo na svetu, uporabljajo pa jih v jedrskih elektrarnah.

V Karlovcu sicer že 35 let dela edina tovarna parnih turbin v naši državi, ki pa ni sposobna izdelati turbine, večje od moči 200 megavatov in ne zato, ker tega ne bi zmogla, ampak ker ji to ne dopušča tehnična oprema.

Razvoj jedrske energije v svetu je Jugoturbino spodbudil, da se vključi v proizvodnjo opreme za jedrske elektrarne in je del tega programa že osvojila, saj so za jedrsko elektrarno Krško skupaj s strokovnjaki Westinghousa naredili del črpalke, delavci Jugoturbine so sodelovali pri montaži glavne turbine, sodelujejo pa tudi pri rednih servisih. V novi tovarni bodo lahko sestavljali tudi velike turbine, ki so najbolj občutljiv in najdražji del vsake nuklearke. Takšne turbine izdelujejo le v nekaj državah sveta. Turbine bodo 10 let proizvajali po licenci dolgoletnega partnerja, družbe BBC iz Švice, v tem času pa bodo razvili in osvojili lasten program proizvodnje.

Za dela na fasadi se uporablja premični oder montiran na žerjavo

V tovarni velikih turbin v Karlovcu bodo izdelovali največje turbine na svetu

Tovarna velikih turbin je dvokatna jeklena montažna konstrukcija, ki jo je s svojimi koooperanti postavila Metalna. Tovarna je dolga 167,8 metra, široka pa 35,6 metra. Večja hala je visoka 35,6 metra, druga pa v višino meri 26,5 metra. Jeklena konstrukcija je zaprta s sendviči »Jedinstvo« Krapina. Ta obloga fasade se je montirala s pomočjo odra, ki je bil montiran na konstrukcijo žerjava. Tak način dela je pomenil precej cenejšo gradnjo, saj ni bilo treba postaviti odra okrog celotnega objekta, temveč se je oder premikal s pomočjo žerjava.

Za tovarno turbin z veliko močjo so bili narejeni temelji hale z nosilnostjo 500 ton. To je bilo potrebno zato, ker je samo rotor velike turbine težak 230 ton. Za dviganje tako težkih tovorov bo Metalna dobavila tri velika dvigala, od katerih bo največje lahko dvigalo breme, težko 300 ton do višine 22,5 metra.

Ker je investicija izvozno usmerjena, se na gradbišču dela tudi ob sobotah, saj mora nova tovarna velikih turbin biti zgrajena prihodnje leto.

Besedilo in slike:
Cveto Pavlin

Sodelovanje z deželami v razvoju

Študentje na podiplomskem študiju obiskali HE Mavčiče

Že vrsto let razvijamo pri nas sodelovanje z deželami v razvoju, tako na gospodarskem in tehničnem kot na znanstveno-raziskovalnem in izobraževalnem področju.

Ena izmed izobraževalnih oblik sodelovanja je tudi tromesečni podiplomski študij v Jugoslaviji, ki ga finančno podpira nizozemska vlada, izvajajo pa ga naše izobraževalne in znanstvene institucije.

Takšno sodelovanje se je nadaljevalo tudi letošnje leto, ko se je v Jugoslaviji mudilo nekaj nad 20 študentov podiplomskega študija iz dežel v razvoju, iz Afrike, Azije in Južne Amerike. Na koncu njihovega trimesečnega izobraževanja pri nas jih je pot pripeljala tudi v Gradis.

Skoraj vsi študentje bodo v bodoče strokovnjaki s področja energije. Zato je bil njihov študij pri nas usmerjen na spoznavanje gradnje hidroelektrarn.

V tem času so si ogledali več naših hidroelektrarn, med njimi tudi največjo — v Đerdapu. Pri hidroelektrarni Mavčiče, ki sodi med manjše elektrarne so jih zanimali predvsem nekateri detajli pri jezovni zgradbi in strojnici,

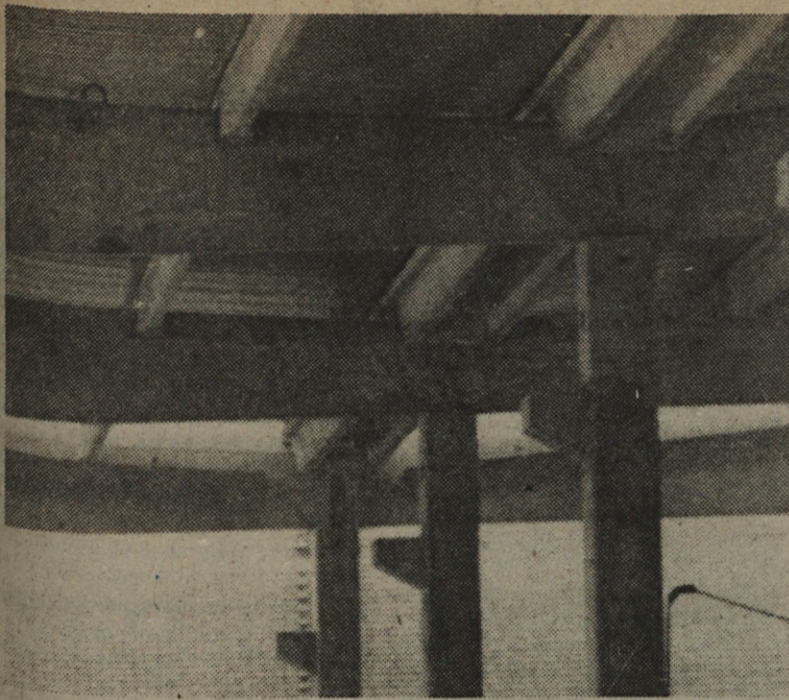
način zapiranja gradbene jame itd.

Po ogledu gradbišča, smo jim pokazali video posnetek o gradnji energetskih objektov, ki jih je zgradil Gradis. V 20-minutnem posnetku je poleg splošne predstavitve Gradisa večihoma gradnja nuklearne elektrarne v Krškem, termoelektrarne v Šostanju in hidroelektrarn na Dravi.

Pot jih je naprej vodila v Portorož, kjer so sodelovali na kongresu. Polni vtisov o naši domovini in obogateni z dodatnim znanjem so se iz Portoroža prek Beograda vrnili v domače kraje, kjer bodo del znanja, pridobljenega pri nas, s pridom uporabili v praksi.

Besedilo in slika:
C. Pavlin

Likof v TAM

Računalniško vodeni distribucijski center rezervnih delov je pod streho

Gradisov tozd GE Maribor je oktobra lanskega leta prevzel projekt gradnje novega distribucijskega centra rezervnih delov v Tovarni avtomobilov Maribor. Projekti so bili končani v treh mesecih tako, da so gradbena dela začeta prve dni januarja v dokaj neugodnem vremenu. Po rokavnem planu, naj bi gradbena dela bila končana čez leto dni, to je januarja 1985. leta, po namestitvi tehnološke opreme pa naj bi distribucijski center TAM pričel redno obratovati sredi prihodnjega leta.

Gradbeniki smo tudi tokrat spoštovali sprejete roke. Pred dnevi smo s smrečico označili tisto fazo gradnje, ko smo objekt zgradili do strehe in slavili že tradicionalni likof. Predstavniki investitorja iz TAM-a, ki so se udeležili likofa so bili z delom zadovoljni. Kako tudi ne bi, saj je v začetku vse kazalo, da bo letošnja huda in dolga zima gradnjo zavlekla. Vendar ni bilo tako.

Računalniško vodeni distribucijski center je del srednjeročnega razvojnega načrta Tovarne avtomobilov Maribor, ki bo z realizacijo te investicije bistveno dopolnil proizvodni program in omogočil še večji izvoz.

Ob izbiri lokacije za gradnjo distribucijskega centra je bilo treba izhajati iz stališča, da mora lokacija omogočati nadaljno širitev do leta 2.000 in dalje, da je možna povezava vseh trgovinskih funkcij vključno s prodajo vozil in da bo v bližini poti za transport blaga.

Objekt je sodobno zasnovan.

Konstruiran je po sistemu pretočnega skladišča, kjer bo možno v tehnološko sklenjeni verigi opravljati vse funkcije od sprejema, konzerviranja in zaščite rezervnih delov do predpakiranja, skladiščenja in odpremljanja blaga.

V prvi fazi bo objekt zgrajen na površini 14.370 kvadratnih metrov. Tu bodo tri ladje skladišča in nadstrešnica ter upravni aneks. V drugi fazi je predvidena gradnja še ene ladje za skladišče.

Skladišče bo opremljeno s šestmetrskimi regali, kamor bodo rezervne dele spravljali s skladiščnimi viličarji. Za dovoz in odvoz blaga sta predvidena dovozna cesta in industrijski železniški tir.

Likofa te 752 milijonov dinarjev vredne investicije so se poleg najvišjih predstavnikov Gradisa udeležili tudi predstavniki investitorja, ki jih je vodil Vitja Rode.

Besedilo in slika:
Franjo Štromajer

Nenadejan obisk

Novi gostje iz ČSSR

V sproščenem pogovoru izmenjana prenekatera izkušnja

14. septembra so se po obisku Zagrebškega veleposlaništva v Gradisu oglasili Janez Hambrož, svetovalec in nekdanji direktor Izolirke, ter tuji gostje Jiri Urban iz referata za uvoz pri ministrstvu za gradnjo v SR Češki, inž. František Polak, generalni direktor Pozemny Stavitelství iz Prage ter inž. Ludvik Šlancar, pri njih vodja enote za razvoj.

V odsotnosti predsednika poslovnega odbora so jih sprejeli Milka Marc-Kloboves, Tone Zaletelj in Stefan Mesarič. Tuji gostje in naši predstavniki so si najprej izmenjali splošne podatke o obeh podjetjih, nato pa so tekli razgovori o rokih, tehnologiji gradnje, predpisih, nadzoru in drugem.

Pozemny Stavitelství iz Prage gradi podobno kot Gradis vse vrste javnih zgradb, trgovske in industrijske objekte, stanovanja in podobno. Vključeni so tudi delavci za zaključna in obrtniška dela, tako da ima to podjetje kar okrog 33 tisoč zaposlenih.

Med seboj so bili izmenjani naslo-

vi, nekaj propagandnega gradiva ter referenčni podatki, nato pa so gostje izrazili željo, da bi si ogledali kako naše »živo« gradbišče in to če se le da gradnjo stanovanj. Omogočili smo jim ogled stanovanjske soseske Fužine in notranjost objekta, ki ga grade delavci tozda GE Ljubljana okolica. Vidno presenečeni, skoraj začuden nad kakovostjo stanovanj, ki so tik pred oddajo, so nam čestitali in priznali, da gradimo bolje od njih, predvsem pa, da objekte že štimo pred velikimi toplotnimi izgubami (trojna termopan stekla, izolacija fasade itd.). Kot so omenili, so dokaj nepripravljeni dočakali sprejem novih standardov, ki jim bodo morali zadostiti v naslednjih petih letih, veljajo pa od 1. 1. letos dalje.

Kot smo že omenili, je bil obisk nenadejan in pogovor precej sproščen. Povedali so še, da imajo razmeroma malo stikov s partnerji iz tujine, v Gradisu pa da so se prvič srečali s kolektivnim vodstvom.

G.B.

Gostje iz Prage na obisku v Gradisu

Likofa v tamovem distribucijskem centru so se udeležili najvišji predstavniki Gradisa in TAMa

Optimistični obeti do konca leta

Primerjalni podatki za usmerjanje naše poslovne politike

V polletju smo v Gradisu povečali celotni prihodek za 69 odstotkov, kar je celo več kot je porasel v gospodarstvu Slovenije, v katerem se je celotni prihodek povečal za 64 odstotkov. Pri porastu cen za 57 odstotkov dobimo realno precej manjše stopnje rasti.

Zaradi izjemno visokih porastov cen, zlasti reprodukcijskega materiala, se je dohodek zvišal precej manj kot celoten prihodek, kar kaže

na poslabšano gospodarnost poslovanja.

V gospodarstvu Slovenije se je dohodek povečal za visokih 61 odstotkov, v gradbeništvu Slovenije pa le za 35 odstotkov, medtem ko se je v Gradisu povečal za 39 odstotkov.

Kako so porastle nekatere glavne sestavine dohodka v primerjavi z lanskim prvim polletjem, vidimo iz preglednice — v indeksih porasta:

Porasti I-VI 84/I-VI 83	Gospodarstvo	Gradbn.	Gradis
Dohodek	161	135	139
Osební dohodek	144	137	149
Akumulacija	172	131	127
OD na delavca:			
— indeks	145	138	144
— znesek	22.904	20.763	20.219

Vidimo, da smo v Gradisu dosegli nekaj hitrejšo rast dohodka, toda njegovo razporejanje na osebne do-

hodke je bistveno hitrejšo kot v gradbeništvu in celo kot v gospodarstvu!

Zelo pomemben prikaz različnih rasti akumulacije je njen delež v dohodku. Ta je znašal v gospodarstvu Slovenije 20,9 odstotka, v gradbeništvu 14,4 odstotka, in v Gradisu 15,4 odstotka.

Izplačani poprečni osebni dohodki na delavca se približujejo poprečju v gradbeništvu, k čemur letos tudi težimo.

Če k osebnim dohodkom priručnomo še sredstva za skupno porabo in to primerjamo z dohodkom, potem znaša ta delež v gospodarstvu 40,6 odstotka, v gradbeništvu 54,5 odstotka, v Gradisu pa 51,8 odstotka. Gradisov delež je kot vidimo — nižji kot v gradbeništvu, toda močno presega delilno razmerje v gospodarstvu, kamor sodi tudi gradbeništvo. To pomeni, da so v gospodarstvu brez gradbeništva namenili za osebno in skupno porabo delavci manj kot 40 odstotkov dohodka in pri tem dosegli za 10 odstotkov višje osebne odhodke na delavca (!) ter za 72 odstotkov povišali akumulacijo!

Primerjalni podatki za samo gradbeno operativno so za Gradis ohrabrujoči.

Ob polletju smo v Gradisu opravili 65 odstotka več gradbenih del, v slovenskem gradbeništvu za 47 odstotkov, v jugoslovanskem gradbeništvu pa le za 21 odstotkov.

Ob polletju smo pri gradbenih delih opravili v Gradisu 7 tisoč učinkovitih ur več kot lani, v slovenskem gradbeništvu 43 tisoč učinkovitih ur manj, v jugoslovanskem gradbeništvu pa 13.462 tisoč učinkovitih ur manj!

Podobna je slika tudi po številu zaposlenih gradbenih delavcev: V Gradisu 50 delavcev več, v gradbeništvu Slovenije 580 manj in v gradbeništvu Jugoslavije 10.200 manj.

Končno pogledimo še podatke o sklenjenih pogodbah v tem času v primerjavi z vrednostjo pogodb lani v enakem času. V Gradisu je porasla vrednost pogodb za 69 odstotkov, v Sloveniji za 46 odstotkov, v Jugoslaviji pa za 51 odstotkov ob tem, da je podatek za Jugoslavijo dva meseca starejši in se je sodeč po prejšnjih številkah zdaj znižal.

Stane Uhan

75 let tradicije

Zagrebski velesejem — dodatni impulz

Udeležba 1800 domačih in 1350 tujih razstavljalcev iz 61 držav

Srečanje gospodarstvenikov, ki je trajalo od 9. do 16. septembra je odprl podpredsednik ZIS Janez Zemljarič in v svojem govoru poudaril pomen te, kot tudi predhodnih tovrstnih prireditve, ki se uspešno vključujejo v spremenjena gospodarska gibanja tako pri nas kot v svetu.

Jesenski zagrebski mednarodni velesejem ima v sedanji gospodarski

situaciji povsem drugačen pomen kot nekdanj. Včasih je bil to prostor, kjer so razstavljalci predstavljali svoje proizvode, danes pa se vse bolj uveljavlja le kot poslovni sestanek proizvajalcev, zato je tudi nekaj krajši od dosedanjih. Seveda pa 75-letna tradicija tudi nekaj velja, zato se je še vedno udeležuje izredno število tujih (1350) in domačih (1800) razstavljalcev. Tudi dejstvo, da

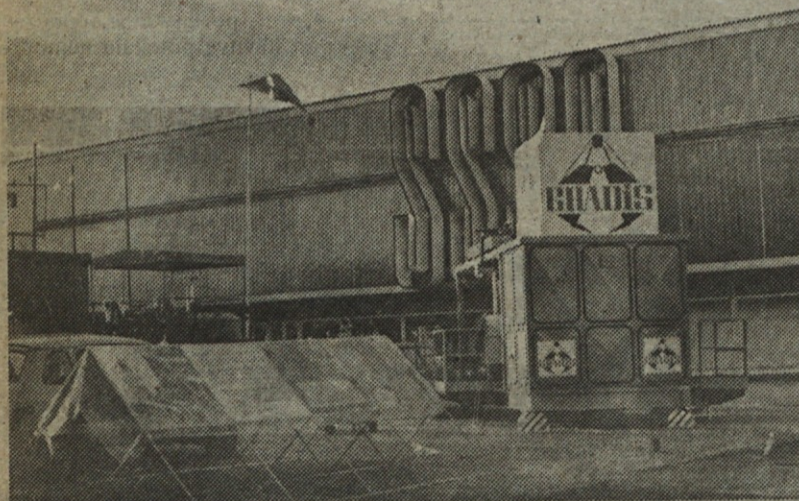
280.000 m² razstavnega prostora ni dovolj, da bi zadostili željam vseh razstavljalcev pomeni, da je zanimanje tako domačih kot tujih izredno veliko.

Razlogov za tolikšno zanimanje je več, vendar naj našteto glavne tri. Jugoslovansko združeno delo lahko tujim poslovnežem ponudi nekaj več, saj je nekaj letno stagniranje industrijske proizvodnje končno zaustavljeno oz. je celo v porastu. Zaradi tega, je tudi zanimanje za naše proizvode v porastu in s tem tudi priliv naročil. Tretji razlog pa je v dejstvu, da v izvozni politiki še vedno zaostajamo za planom in so takšne prireditve nekakšen dodaten impulz, da bi dosegli tisto, kar smo si vsi skupaj in vsaka delovna organizacija zase postavili v svoj plan. Seveda pa je v vseh teh planih izvoz na prvem mestu.

Posebno zanimanje na tej sejamski prireditvi, ki spada med ene največjih na svetu, je tudi za spremljanje dejavnosti in manifestacije. Vsakodnevna posvetovanja, razgovori, seminarji, od katerih je bilo največ zanimanja za sestanek jugoslovanskih gospodarstvenikov s predstavniki ZIS o povečanju proizvodnje in izvoza ter seminarju

Evropske gospodarske skupnosti o možnostih razširitve sodelovanja.

Tudi Gradisov delež na tej prireditvi je že vrsto let enak, če omenjamo le razstavljene eksponate. Tokrat na našem razstavnem prostoru predstavljamo: finiše K-6 s hidravlično desko in montirano nilavelacijo, stroj za reciklažo asfalta in brizgalko za bitumenske emulzije iz asfaltnega programa, medtem ko je iz betonskega programa le betonarna 500/35 in stroj za brušenje stropov. Na panojih je prikazana tudi linija za briketiranje, ter nekaj izdelkov iz programa OGP. Priznati je treba, da je tudi na našem razstavnem prostoru veliko poslovnih sestankov, ki šele čez čas, ko se sejemski vrata že zapro, obrodiijo sadove. Iz dogovorov nastanejo ponudbe in nekaj teh se kasneje tudi realizira. Seveda naš bogati program dejavnosti ne populariziramo tako, kot bi lahko. V načrtovani montažni hiši bi lahko prikazali celoten proizvodni program, razstavljene stroje prikazali pri delu, prikazali naše tehnologije itd. Vendar bo potrebno za prihodnjo sejemsko prireditev, ki bo v aprilu prihodnje leto, preiti od obljub k dejanjem.

Naš razstavni prostor

XVI. zvezno tekmovanje gradbenih delavcev bo v Mariboru

Izvedba tekmovanja TEGRA '84 zaupana Gradisu

Udeležile se ga bodo najboljše ekipe proizvodnih poklicev s posameznih republiških in pokrajinskih tekmovanj — Prikaz sposobnosti bo 22. septembra na gradbišču TAH.

21. in 22. septembra se bodo v Mariboru pod pokroviteljstvom Gradisa pomerili jugoslovanski delavci zaposleni v gradbeništvu. Republike in pokrajini bodo zastopale ekipe, ki so na tekmovanju republik in pokrajin dosegle najboljšo uvrstitev. V Mariboru pričakujejo preko 400 udeležencev, ki bodo tekmovali v proizvodnih poklicih, SLO in DS.

Letošnje, šestnajsto zvezno proizvodno tekmovanje gradbenih delavcev se bo pričelo že v petek zvečer s svečano akademijo v Unionski dvorani. Na akademiji bodo nastopili delavci, ki sodelujejo v času od 17. do 21. septembra na 6. kultur-

nem srečanju gradbenih delavcev Slovenije. To je letos novost, saj so do sedaj sodelovali v kulturnem programu predvsem profesionalni umetniki.

Proizvodni del tekmovanja bo na gradbišču računalniško vodenega skladišča rezervnih delov pri Tovarni avtomobilov Maribor, tekmovalci s področja SLO in DS pa se bodo pomerili na stadionu športnega parka Tabor.

V petek v dopoldanskem času bo tematska razprava na temo »ZAPOSLOVANJE IN IZOBRAŽEVANJE V GRADBENIŠTVU«, popoldan istega dne pa sestanek ekip in žrebanje delovnih mest.

Tekmovanje na gradbišču se bo pričelo v soboto zjutraj ob 8. uri. Zidarji, tesarji, železokrivci, odrarji, žerjavisti, keramičarji, pleskarji, električarji, monterji toplovodnega gretja in monterji vodovodnih instalacij, bodo imeli dve uri na razpolago za dokončanje svoje naloge. Tekmovanje v splošnem ljudskem

odporu in požarni varnosti pa se bo pričelo ob 12. uri.

Verjetno bodo vsi nastopajoči tekmovalci nestrno čakali šestnajsto uro, ko se bi naj v restavraciji Center pričel zaključni del srečanja. Takrat je namreč predvidena razglasitev rezultatov in podelitev priznanj.

Najboljše ekipe posameznih republik in pokrajin bodo prejele priznanja in pokale. ekipa ki pa bo

osvojila skupno največ točk prejme še prehodni pokal.

V veliko pomoč tekmovalcem bo občinstvo, ki ga ta dan ne bi smelo manjkati. Organizacijski odbor zato vabi vse delovne ljudi in občane, da si ogledajo to zanimivo tekmovanje. O poteku in rezultatih bomo poročali v naslednji številki Gradisovega vestnika.

Franjo Stromajer

TEGRA '84

MARIBOR

Novi stroji na preizkušnjah

Uspešna demonstracija v Sarajevu

Veliko zanimanje za stroj za reciklažo asfalta

Pomanjkanje investicijskih del v gradbeništvu vse pogostejše vpliva tudi na druge dejavnosti, ki so povezane z njim. Če je bila še pred nekaj leti prodaja gradbenih strojev in opreme v velikem porastu, pa za zadnji dve leti lahko zatrdimo, da strmo pada. Za obnovo strojev je vse manj sredstev, predvsem pa se jih za to tudi vse manj namenja. Proizvajalci tovrstne opreme iščejo izhod v sili, ki ne bo le od danes na jutri, temveč bi jim zagotovil tudi zanesljivejši »kos kruha«.

Med tovrstnimi proizvajalci sta tudi naša kovinska obrata, eden z betonskim in drugi z asfaltnim programom. In Kovinski obrati Maribor, ki so pred nekaj leti v svoj asfaltni program vključili prvi domači finišer so še naprej raziskovali trg in ostalim strojem priključili novega — stroj za reciklažo asfalta. Več o našem stroju smo že zapisali tudi v našem glasilu, zato je tokrat ne bomo pisali o tehničnih karakteristikah.

Tokrat gre za dobro zamišljeno akcijo, da bi vsem potencialnim kupcem stroj prikazali med delom, ne samo kot razstavni eksponat na velesejmu. Dolgoletna praksa, ki so jo v Kovinskih obratih Maribor uspešno uvajali že z asfaltnimi bazami, sežigalnimi pečmi in tudi finišerjem, se je tudi ob tem stroju pokazala kot zelo primerna. Tako so strokovnjaki tozda ta stroj najprej predstavili v Beogradu, kjer organizacija same demonstracije ni bila najboljša. Zato pa je bila predstavitev v Sarajevu, kjer se je zbralo preko 50 predstavnikov. Le-ti so zastopali samoupravne interesne skupnosti za ceste tako na republiškem, kot tudi mestnem in občinskem nivoju. Tudi številni predstavniki komunalnih podjetij in tudi nekaj gradbenih organizacij za nizke gradnje se je zanimalo za delo stroja.

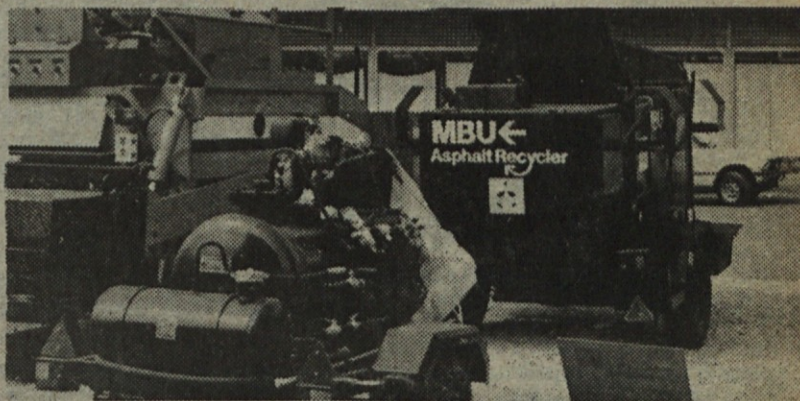
Najprej je bila prikazana video kaseta o naši delovni organizaciji, nato pa še o industrijskih obratih. Po

uvodnih predstavitev je inž. Josip Horvat podal osnovne karakteristike o samem stroju, nakar so si vsi predstavniki z zanimanjem ogledali demonstracijo. Prav neverjetno je bilo zanimanje za ta stroj, ki stari asfalt v 15 minutah predela v »novega«, s katerim lahko takoj »zakrpa« cestne luknje. Bilo je podanih

tudi nekaj strokovnih predlogov za izboljšave, ki so si jih naši strokovnjaki zabeležili in jih bodo upoštevali že pri izdelavi naslednjih strojev. Prvi domači stroj za reciklažo asfalta smo torej uspešno predstavili nekaterim potencialnim uporabnikom, saj smo tik pred zaključkom redakcije izvedeli, da je ta uspešna predstavitev z demonstracijo že obrodila sadove, saj je bilo podpisanih že nekaj pogodb za prodajo tega stroja.

Ob zaključku je potrebno pohvaliti tudi predstavništvo Commerca iz Sarajeva in SIZ za puteve BIH, ki sta veliko prispevala, da je organizacija predstavitve potekala nemoteno.

mk

Stroj za reciklažo asfalta

Morda vas bo zanimalo

Kakšna bo Ljubljana leta 2000

Za osnutek dolgoročnega plana javna razprava podaljšana do 15. oktobra

Avtobusni promet

V krakih, ki jih ne pokriva primestna železnica, bodo organizirane samostojne avtobusne linije, to je na povezavah Ljubljane s Horjulom in Polhovim Gradcem, Dolskim, Igom ter Preserjem. Manjši in oddaljenejši kraji, ki so bolj oddaljeni od koridorjev primestne železnice ali avtobusne linije, bodo oskrbovani s K-bus linijami. To je v svetu že uveljavljen sistem javnega prometa, ki je primeren za redkeje naseljena področja in se opravlja z minibusi kapacitete 16 do 25 sedežev. Promet z minibusi se opravlja v zaželeni smeri potnikov, ki vstopajo bodisi pred domačim pragom ali na vnaprej dogovorjenih stalnih postajališčih. Kot tak je K-bus sistem primeren tudi za invalide, starejše občane in otroke, omogoča pa kratek čakalni čas (5 do 8 minut).

K-bus sistem bo vpeljan na vseh območjih, ki ne bodo pokrita z rednimi linijskimi sistemi javnega prometa, v določeni meri pa tudi v ostalih območjih kot dodatno možno prevozno sredstvo. Ti minibusi bodo istočasno opravljali tudi priključevanje na železniški primestni promet.

Kolesarski promet

Sistem regionalne prometne ureditve bo dopolnjeval kolesarski promet. Predvidenih je približno 370 kilometrov varnih in ambientalno ustreznih mestnih in regionalnih kolesarskih poti, od tega 160 kilometrov zunaj ureditvenega območja Ljubljane. Regionalne povezave so predvidene v smereh proti Kranju in Škofji Loki ob bregovih Save in Sore, povezava z Vodicami ob obstoječi cesti Gameljne—Vodi-

ce, povezavo Ljubljane z Mengšom in Trzinom bo predstavljala posebna steza ob cesti za motorni promet. Na to zvezo bodo s posebno stezo priključene Domžale, ki pa bodo povezane z Ljubljano še s posebno stezo ob bregu Kamniške Bistrice.

Ob Ljubljani se bomo v Ljubljano vozili iz Podpeči, iz Iga pa po kolesarski stezi ob obstoječi cesti, medtem ko naj bi kolesarska pot proti Polhovemu Gradcu tekla ob Gradaščici.

Omenjene regionalne povezave bosta povezovali dve prečni zvezi, in sicer severno od Ljubljane od Medvoda prek Vodic in Mengša do Domžal, s tem, da bo od Vodic do Domžal zgrajena posebna kolesarska pot, južno od Ljubljane pa bo prečna zveza povezovala Škofljico, Ig, Podpeč in Vrhniko kot kolesarska pot, ločena od motornega prometa.

Prihodnjic:

V Ljubljani spet cestna železnica, kje vse se bomo po mestu lahko vozili s kolesi

MESTNI JAVNI PROMET

Mestni prometni sistem naj bi v bodoče temeljil na mestnem javnem prometu, medtem ko bodo ostale alternativne oblike predstavljali: kolesarski promet, pešpoti in osebni motorni promet.

Nosilec potniškega prometa je torej javni promet, saj lahko le ta zagotovi ustrezno dostopnost in mobilnost vsem kategorijam prebivalstva. Pokriva lahko celotno mestno območje, njegova racionalnost pa prinaša več prednosti pred ostalimi oblikami prometa, ki se bodo — ob mestnem — še vedno vključevale v prometni sistem kot celoto.

Glede na dejstvo, da obstoječi avtobusni javni promet očitno ne bo mogel več opravljati svoje naloge, ne da bi kvaliteta potniških storitev še naprej padala, je kot najprimernejše javno prometno sredstvo predvidena **cestna železnica (tramvaj)** na lastnem vozišču. Kot temeljni nosilec mestnega javnega prometa ima cestna železnica vse prednosti, kot na primer veliko zmogljivost in prilagodljivost gostoti prometa, zanesljivost voženj, varčevanje z energijo, nevezanost na uvoženo energijo, glavna težava pri ponovnem uvajanju tramvaja v Ljubljani pa bo razmeroma visoka investicija v začetnem obdobju.

Kje bodo proge cestne železnice? Princip izgradnje je radialen, kar pomeni, da bodo proge potekale v smeri proti mestnemu središču in sicer iz smeri Ježice, Šentvida, Trzake, Polja ter po Novi Jarški vpadnici ter Savski in Šmartinski cesti, kolikor bo na Jarškem prostoru realizirana predvidena pozidava. Skupna dolžina prog cestne železnice naj bi znašala 31,5 km, z njimi pa bi bilo mestno središče povezano z vsemi glavnimi smermi razen z Dolenjsko cesto, kjer naj bi vlogo primarnega nosilca prevzela primestna železnica z visoko frekvenco voženj.

Drugi nosilec mestnega javnega prometa, ki bo dopolnjeval cestno železnico, bo še vedno avtobus, ki bo organiziran v dveh oblikah. To bodo **priključne avtobusne linije in samostojne avtobusne linije**.

Prva oblika naj bi pripeljala občane do končne postaje cestne železnice iz Kleč, Savelj, Črnuč, Gameljna, Vikra, Tacna, Šmartnega, Brda, Stanežič in Guncelj. Do končne postaje cestne železnice pri Dolgem mostu naj bi vozila linija iz Vrhovcev, priključni avtobusi iz Zdobrovo, Zaloga, Sostra, Zg. Kašja in Vevč pa na postajo v Polju. Konec bodo našeta naselja povezana z mestnim središčem samo s priključnimi linijami na cestno železnico, obvezno prestopanje, pri čemer bo potrebno posebno pozornost posvetiti hitremu in udobnemu načinu prestopanja.

(Nadaljevanje)

Potrjen predlog zakona o graditvi objektov

Upoštevati bo treba reference o poprejšnji uspešnosti izvajalcev

Izvršni svet SR Slovenije je februarja letos določil besedilo osnutka zakona o graditvi objektov, ki v celoti ureja investicijsko graditev, od predhodnih del, izdelave tehnične dokumentacije, mnenja o družbeni in ekonomski upravičenosti investicijskega vlaganja, zagotavljanja sredstev, oddaje in izvajanja del, tehničnega pregleda, dokončnega prevzema objekta, pogojev za registracijo in poslovanje udeležencev investicijske graditve, graditve objektov občanov in civilno pravnih oseb do inšpekcijskega nadzora ter odgovornosti investitorja in vseh drugih udeležencev pri graditvi.

Osnutek je v večmesečni razpravi in obravnavi doživel nekatere spremembe tako, da ga je kot predlog Izvršni svet skupščine SR Slovenije potrdil na svoji seji 6. septembra.

Predlog zakona tako ne vsebuje več določb o zagotavljanju finančnih sredstev. To bo urejal poseben predpis, ki ga bodo še pred sprejetjem zakona o graditvi predložili

skupščini SR Slovenije. Do sprejetja tega predpisa pa bodo še naprej veljale določbe zakona o graditvi objektov.

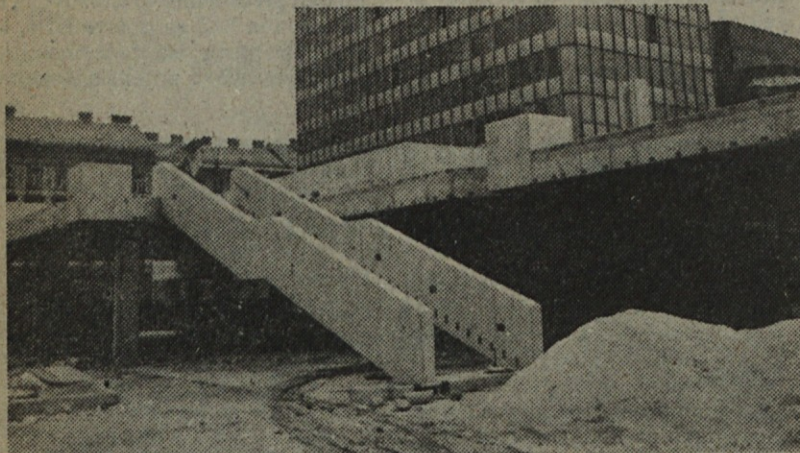
Potrjen predlog zakona o graditvi objektov prav tako ne določa več organ, ki daje mnenje o družbeni in ekonomski upravičenosti investicijskih vlaganj, ampak bo upravičenost naložb urejal družbeni dogovor. Predlog zakona tudi ne opredeljuje odgovornosti investitorjev pri izdelavi investicijskega programa.

Po predlogu novega zakona naj bi investitor pri ugotavljanju najboljšega ponudnika za izvajanje del upošteval reference, priporočila oziroma dokaze o predhodni uspešnosti ponudnikov, to je izvajalcev. Gospodarska zbornica Slovenije pa bi naj zbirala in vodila evidenco o strokovnih kadrih in priporočilih izvajalcev.

V skladu z razpravami o osnutku zakona o graditvi objektov je v predlogu dana možnost, da tehnično dokumentacijo za potrebe občanov izdelujejo delovni ljudje, ki s samostojnim delom kot poklicem opravljajo dejavnost projektiranja.

V predlogu zakona se predvideva kot pogoj za registracijo obrtno-zdruga, ki gradi za potrebe občanov, da le-ta ima v svojih vrstah vsaj enega inženirja in enega tehnika ustrezne stroke z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj petimi leti delovnih izkušenj.

C. P.

Predlog zakona o graditvi objektov ne vsebuje več določb o zagotavljanju finančnih sredstev, družbeno in ekonomsko upravičenost naložb bo urejal družbeni dogovor. Na fotografiji je gradbišče ploščadi Borisa Kraigherja v Ljubljani

Dobro počutje v Mariboru!

Gradisovci na izletu po ČSSR

46 delavcev na povračilnem obisku zadovoljnih

Kot že vrsto let, smo tudi letos organizirali v mesecu avgustu (med 16. in 27. avgustom) izlet v ČSSR. Šlo je za počitniško izmenjavo skupine naših delavcev z delavci iz narodnega podnika Bytostav iz Ostrave. Na potovanje je šlo 46 delavcev iz naših tozdov.

V prvi dan potovanja smo vključili tudi poldnevni ogled mesta Dunaj. Ogledali smo si dvorec Schönbrunn, grobnico kraljev, Štefanovo cerkev, vozili smo se po dunajskem Ringu in se sprehodili po mestu.

Avstrijsko-Češkoslovaško mejo smo prestopili 16. avgusta okrog 15. ure. Tod sta nas že čakala tovariša Lubomir Vybiral in Jaroslav Pokorní, predstavnika našega gostitelja N. P. BYTOSTAV.

Že tu smo se začasno poslovili od ene izmed naših tovarišic, ki jo je na mejo prišla iskat njena sestra in jo odpeljala domov. Po dogovoru, se nam je znova pridružila v Pragi.

Organizacija in program našega letovanja sta bila vnaprej dogovorjena. Ves program sta nam razložila predstavnika N. P. BYTOSTAV že v avtobusu.

Prvi del našega letovanja je bil vezan na njihovo rekreacijsko sre-

dišče Malenovice, kjer nas je vodil in bil ves čas z nami tovariš Vybiral. Tu smo imeli organiziran spoznavni večer, piknik in zaključni poslovilni večer. Od tam smo tudi hodili skupinsko ali posamič na izlete v hribe in v bližnje vasice ter mesta: Ostravo, Fridland, Rožnov in Fridek Mistek. Videli smo tudi skakalnice, na kateri je začel skakati Jiri Raška, ki danes trenira državno reprezentanco ČSSR. Ogledali smo si tudi mesto Havirov, kjer smo lahko nakupili nekatere spominke.

22. avgusta smo si med potjo v Prago ogledali še spomenik žrtvam — češkoslovaškim in sovjetskimi borcem, ki so padli pri obrambi Ostrave v II. svetovni vojni, ter drugi rekreacijski center DITRIHOV blizu mesta Jesenik.

Po Pragi so nas vse dni vodili tovariši Pokorní, Müller in Hrlička. En dan smo imeli na razpolago tudi turističnega vodiča, ki nam je razkazal najlepše in najatraktivnejše dele Prage in znal srbohrvatski jezik.

Iz Prage smo odšli še na dva enodnevna izleta. Prvi je bil v Konopište, kjer smo si ogledali lovski dvorec Franca Ferdinanda, drugi pa v Karlove Vare, Marjanske Lazni in Plzen.

Splošno mnenje, naših delavcev v tej skupini je bilo, da je to potovanje po delu Moravske in Češke zelo uspelo in da je bilo prijetno, zahvaljujoč organizatorjem in izvajalcem. Svoje navdušenje in lepe spomine na te dni smo našim gostiteljem tudi izrazili na zaključnem, poslovilnem večeru.

Ob koncu bivanja v Pragi smo udeleženci potovanja izoblikovali nekaj predlogov, da bi tovrstne počitniške dneve vsebinsko še obogatili:

1. Bivanje v rekreacijskem centru Malenovice naj bi bilo skrajšano vsaj za en dan, na račun bivanja v Pragi.

2. V Karlove Vare bi moral biti odhod v zgodnjih jutranjih urah.

3. V Pragi bi morali imeti turističnega vodiča vsaj dva dni. Tovariš Branislav Kyncl, ki nas je letos vodil po Pragi in dela za turistično agencijo ČEDOK, nam je že zagotovil, da bi se to dalo urediti.

4. Tudi v bodoče naj bi skupina imela svojega vodjo, ki bo skrbel za nemoten potek potovanja, bivanja in sporazumevanja z gostitelji, kot ga je imela letos.

Ramiz Džafić

Gradis in Bytostav

Podpisali predpogodbo o izmenjavi v letu 1985

Prejeli smo tudi zahvalo iz ČSSR za prijetno letovanje

O 1. skupini dopustnikov iz ČSSR, ki so letovali v našem počitniškem domu v Ankaranu, smo že pisali v prejšnji številki Gradisovega vestnika.

Druga skupina je bila pri nas v drugi polovici avgusta — nekako v istem času so bili v ČSSR tudi Gradisovi delavci. Drugi skupini smo pripravili podoben program kot prvi, le da smo jim omogočili tudi ogled

morskega akvarija.

V času njihovega bivanja pri nas, je bila z obeh strani podpisana tudi predpogodba o podobni obliki izmenjave tudi za prihodnje leto. Izmenjani naj bi bili po dve skupini: ena pozimi in ena poleti z naše strani, z njihove pa obe poleti.

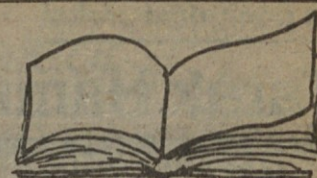
O točnih datumih odhodov se bo treba še dogovoriti, vsaka izmena pa naj bi štela po 45 ljudi in trajala po

12 dni. Ti podatki se nanašajo na sindikalno izmenjavo delavcev; izmenjava učencev je dogovorjena posebej.

Na naslov delovne organizacije smo pred dnevi prejeli tudi pismo, v katerem se vodja izleta učencev, Petr Klímek, v svojem in v imenu učencev ter delavcev 1. skupine izletnikov, zahvaljuje za prijetno bivanje v Jugoslaviji. Med drugim je v pismu zapisano tudi tole: »Kot pedagog ali dopustnik sem bil pri vas že štirikrat. Ne glede na to, da sem se vedno vračal domov z najlepšimi vtisi, letošnjega bivanja v Jugoslaviji ne bom pozabil. Vse od prvega srečanja na ozemlju Jugoslavije smo bili obdani s pozornostjo, skrbjo in pristnim prijateljstvom vaših delavcev, tako na Pohorju, v Ankaranu, Poreču in v Ljubljani.«

Ob koncu je tudi stavek: »Veseli smo se nadaljnjih medsebojnih srečanj in vas tovariško pozdravljamo!«

G. B.

Literarni kotiček

Sramota

Gušimo se u valovima laži i prevare...

Plivamo ka slamkama što plove pred nama — nemoćni izostaju, tonu

A neki i dalje lažu druge i varaju sebe ubijedeni — da su komunisti Socijalizma i vodiči u Komunizmu.

Milenko Nikić

Vračanje

Ne vodi me s tresočo roko po prepadih znanih onkraj sanj nedoživetih ne poljubljal me s pogledi dovolj je že preteklost večno begajoča pusti že emocije mladosti razumem tebe in razumem sebe dokončno se ne bova poslovila vračava se vedno na začetek — resignacija odpade.

Tatjana Savinšek

Ostat če sjećanja

Mjesto susreta prvog ostat će u sjećanju dok srce kuca...

Priroda i tvoja ljepota opijala je ćelije života i utonula je velika želja izostala je sreća.

Ilijaz Nesimović

**Dopisujte
v naše
glasilo**

Na počitniški praksi

Tarak Hammani, Tunizijec

»Zahvaljujem se za vse, kar sem videl pri vas!«

Tarak Hammani, 26-letni študent, doma iz Sfaxa v Tuniziji. Ves avgust je bil na počitniški praksi oziroma delu v Gradisu. Še pol leta študija ima pred seboj, nato pa ga čaka diploma. Postal bo gradbeni inženir.

Tarak je bil letos edini tuj študent, ki je prek mednarodnega združenja IAESTE ter s posredovanjem Koordinacijskega odbora za mednarodno izmenjavo strokovnih praks pri Univerzitetni konferenci ZSMS Ljubljana, opravljal počitniško prakso v Gradisu. To je bila, kot je povedal, zanj velika izkušnja. Prvičkrat v življenju je prestopil domačo mejo, se podal v svet, se ves čas sporazumeval v tujih jezikih (v francoščini ali angleščini), zdaj pa se bo, po mesecu dni dela in nekaj dnevih oddiha nekje ob Jadranski obali, poln vtisov vrnil domov.

Takole je tekel naš pogovor z njim:

— **Kako se je zgodilo, da si se znašel tu pri nas?**

»Študiram gradbeništvo. Na fakulteti v Tuniziji sem opazil oglas, s katerim je bilo razpisanih 5 mest za počitniško prakso oziroma delo v drugih državah. Prijavil sem se in zdaj sem tu.«

— **Kako si sprejel odločitev, da boš šel v Jugoslavijo?**

»Na teh 5 razpisanih mest nas je kandidiralo 8 študentov. Povedati je treba tudi to, da smo se lahko prijavi samo najboljši. Ker sem tudi sam že opravil vse izpite, sem se prijavil in bil izbran. K sreči smo se potem uspeli med seboj dogovoriti, kam bo kdo šel. Moja velika želja, da bi prav jaz odšel v Jugoslavijo, se mi je izpolnila.«

— **Kaj si pred odhodom vedel o Jugoslaviji, o Gradisu?**

»Pri nas poznamo Jugoslavijo kot prijateljsko Titovo državo, vemo da ste lepa in turistična dežela z do-

brimi strokovnjaki, da se hitro razvijate in tudi to, da imate nekaj gospodarskih težav. O Gradisu pa nisem vedel nič.«

— **Zdaj zaključuješ — si zadovoljen s prakso? So se ti izpolnila pričakovanja?**

»Da! Gradis je velika gradbena in proizvodna organizacija. Gradite raznotere zahtevne objekte, kakršnih si doslej še nisem imel priložnosti ogledati od blizu, v času gradnje. V mesecu dni, kolikor sem bil pri vas, sem se seznanjal z vašo organiziranostjo, organizacijo, tehnologijo, objekti in podobno. Trudili ste se pokazati mi kar največ. Morda je to priložnost, da se še enkrat zahvalim inž. Hrenu, tov. Klofutarju in ostalim ter Izobraževalnemu centru za vso pomoč. Odhajam z lepimi spomini in dobrimi vtisi.«

— **Imaš v zvezi s to prakso še kakšne obveznosti?**

»Pripraviti moram poročilo o tem, kje sem bil, kaj sem delal, kaj zanimivega videl in podobno. To bom opravil po vrnitvi v domovino na podlagi zapiskov, ki sem si jih delal. Še prej pa nameravam za nekaj dni z avtostopom na morje.«

— **Koliko časa traja pri vas študij?**

»Pri nas poznamo stopenjski študij. V gradbeništvu to pomeni za ene 4 leta, za gradbenega inženirja pa šest. Sam sem končal 5. leto, zdaj pa me čaka še pol leta študija in nato priprava diplomske naloge.«

— **In kako da si se odločil prav za ta poklic?**

»V naši družini je gradbeništvo že kar družinska tradicija. Ded je bil zidar, gradbenika sta tudi oče in stric — oče je lastnik podjetja z okrog 500 stalno zaposlenih ljudi — eden izmed treh starejših bratov pa je tudi že gradbeni inženir. Več kot 100-letna tradicija se mora nadaljevati.«

— **Koliko si zaslužil? Kje si bival, kako se hranil?**

»Dogovorili smo se za 20.000 dinarjev. Bival sem v domu na Poljanski, hranil pa sem se na različnih mestih.«

— **Kakšen pa je tvoj splošni vtis o ljudeh, s katerimi si se srečeval?**

»Vaši ljudje so skromni in prijazni. Presenetilo me je, da imate veliko mladih ljudi. Vsi tudi obvladajo katerega izmed tujih jezikov, tako da mi sporazumevanje ni povzročalo večjih težav. Naučil sem se tudi nekaj vaših besed: dober dan, prosim, na zdravje ipd.

Za konec lahko zapišete še eno: Hvala!«

G.B.

Na sliki so z leve proti desni šoferji iz tozda GE Celje — Franc, tozda LIO — Albin, tozda GE Ljubljane — Stane in kovinski obrati Ljubljane — Tonček.

Srečno vožnjo, Gradisovi šoferji!

Še kdo ne pozna šoferjev službenih osebnih avtomobilov v Gradisu?

Imamo jih skupaj 12. Štiri od njih smo, pred dnevi, ujeli v objektiv fotoaparata, ko so se njihovi potniki, direktorji tozdov, potili na konferenci direktorjev v Gradisovem počitniškem domu na Pohorju.

Kdo bi vedel, kaj pomeni nasmeš na njihovih licih. Eno je gotovo, zresnijo se takoj, ko morajo sesti za volan in skozi gost promet odpeljati

proti Celju, Ljubljani, Škofji Loki ali kam drugam. Morda je kdo izmed njih povedal kak nov šoferski vic, ki jih je kar precej?

Danes se srečujejo tukaj, drugič spet drugje. Medtem se vsak dan zgodi marsikaj, tako da je tem za pogovore ob postanku vselej dovolj.

Da bi bili le vedno tako nasmejani. Pa srečno vožnjo!

F. Štromajer

Višje socialne pomoči

V kratkem naj bi zajamčeni osebni dohodek znašal 15.000 din

Ob izrednem povečanju življenjskih stroškov in inflaciji, ki je letošnje leto že presegla 60 odstotkov, postaja sociala vse pomembnejši korektiv za odpravo vse večjih socialnih razlik. Zato je komisija za usklajevanje programov pri Skupnosti socialnega varstva predlagala sisom povečanje nekaterih socialnih pomoči.

Tako naj bi za nazaj, to je že s septembrom, povečali otroške dodatke in sicer od zdajšnjih 600 na 900 dinarjev, od 1.100 na 1.600 dinarjev in od 1.900 na 2.400 dinarjev. S 1. oktobrom naj bi se povečale pokojnine še za 11 odstotkov in denarne pomoči kot edini vir preživljanja z zdajšnjih 7.000 na 8.000 dinarjev.

Komisija je razpravljala in podprla tudi predlog sindikatov za povečanje zajamčenega osebnega dohodka. Vemo, da je le-ta do maja letos znašal 9.350 dinarjev, potem 12.200 dinarjev, zdajšnji predlog pa predvideva dvig zajamčenih osebnih dohodkov na 15.000 dinarjev.

Če bo sprejet predlog o spremembi višine zajamčenega osebnega dohodka, potem se bo spremenila tudi višina denarne pomoči za brezposelne.

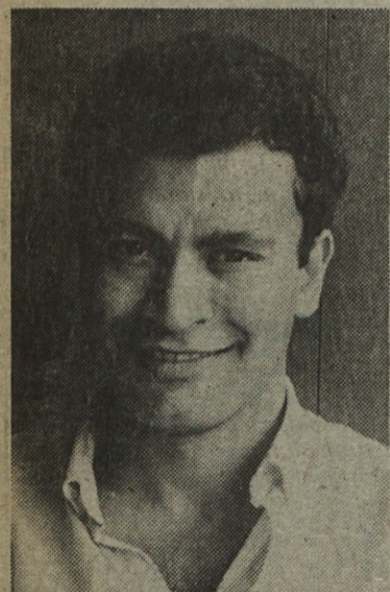
Zdravstvene skupnosti v Sloveniji

naj bi pospešile tudi redne valorizacije nadomestil osebnega dohodka zaradi bolezni in poškodb, da ne bi z zavlačevanjem še bolj poslabšali socialnih razmer bolnikov in njihovih družin.

Verjetno se tudi ne bo spremenila osnova za izračun osebnega dohodka porodnic. Osnova naj bi bila še naprej njihov poprečni osebni dohodek iz prejšnjega leta, razmišljajo pa o avtomatizmu, ki bi omogočal sprotno povečanje nadomestil za porodnice za vsak mesec in sicer toliko, kot se je povečal poprečni osebni dohodek v Sloveniji.

V zvezi z zajamčenim osebnim dohodkom naj povemo še to, da se bo število Gradisovih delavcev, ki naj bi po sprejemu zneska 15.000 din prejeli zajamčeni OD, povečalo na prek 500.

C. Pavlin

Tarak Hammani

Med upokojenimi

Inž. Boltežar Hvastija, dolgoletni direktor

Vsak človek se občasno zamisli nad svojo prehojeno življenjsko potjo — nekateri jo poimenujejo kar usodo.

Značilno je tudi to, da ob obujanju spominov ali odločanju o življenju v prihodnosti opredeljuje datum, dogodka in okoliščine kdaj in zakaj se nam je, oziroma bo, korenito spremenilo naše življenje.

Prelomnic, drugače jim pravimo tudi mejniki, je več vrst. Ena izmed njih je tudi upokojitev. S 1. junijem se je upokojil dolgoletni direktor tozda Nizke gradnje Maribor inž. Boltežar Hvastija.

»Zaradi osebne skromnosti inž. Hvastije, so mejniki in značilnosti njegove življenjske in strokovne poti vedno ostajali v ozadju. Zato je prav, da jih ob tej priložnosti na kratko osvetlimo« — je pred časom dejal Franc Kositer, predsednik KPO Gradisa. Osvetlili jih bomo tudi mi.

Inž. Hvastija je maturiral leta 1943 — sredi vojne vihare. Po vpisu na FAGG v Ljubljani je bil že novembra istega leta odpeljan v Dachau...

Po koncu vojne, so mu zaposlitev pri Državnem rečnem brodarstvu v Beogradu in dolžnosti v JLA po osvoboditvi odložili nje-

govo veliko željo po študiju. Vendar le za nekaj časa; ponovno se je vpisal na tehnično fakulteto in jo v letu 1956 tudi dokončal. Nato se je zaposlil v podjetju za inženirsko tehnične gradnje Tehnogradnji Maribor, kjer je do prenehanja tega podjetja v letu 1970 opravljal vrsto pomembnih dolžnosti in nalog pri projektiranju in izvedbi mostov in energetskih objektov v Sloveniji, Jugoslaviji in v tujini.

Bil je tudi direktor projektivnega biroja in tehnični direktor Tehnogradenj. S svojim delom in znanjem je čvrsto stopil v prve vrste tistih gradbenih strokovnjakov Slovenije, ki so nosili najtežja bremena pojvone obnove in poleg številnih objektov zgradili tudi čvrste temelje sodobnega slovenskega gradbeništva kot gospodarske panoge in stroke.

S prenehanjem Tehnogradenj oziroma priključitvi h Gradisu leta 1970 je bil imenovan za direktorja PE Nizke gradnje in kasneje tozda NG Maribor. Te dolžnosti je opravljal vse do upokojitve.

Za svoje delo je prejel dve državi odlikovanji, Gradisovo nagrado in več priznanj preko

Društva inženirjev in tehnikov Slovenije.

V času svojega dela v Gradisu je stal čvrsto na čelu tiste Gradisove dejavnosti, ki je odlično dopolnjevala Gradisovo podobo nosilca razvoja slovenskega gradbeništva tudi na tehnično in tehnološko izredno zahtevnem področju.

Danes lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da se inž. Hvastija ne glede na formalno upokojitev še aktivno delovno vključuje v Gradisove napore pri pripravah in gradnji inženirskih objektov. Njegovo bogato znanje in izkušnje predvsem pri gradnji energet-

skih objektov so v dragoceno pomoč našim mlajšim strokovnjakom, ki stojijo pred težko nalogo, da v pogojih težke gospodarske situacije in že nekaj let trajajoče krize v gradbeništvu zadržijo, potrdijo in učvrstijo Gradisov renome — kot edinega izvajalca vseh energetskih objektov v Sloveniji po vojni.

Spoštovani tov. Hvastija! Dovolite, da se v imenu Gradisa še enkrat zahvalimo za vaš ogromen dosedanj prispevek k razvoju in rasti DO ter vam iskreno zaželimo dobro zdavje in nadaljnje sodelovanje.

Eden izmed »krogov«, v katerih se je inž. Hvastija uradno poslavljaj od Gradisovcev, je bil tudi krog Gradisovih direktorjev. Predali so mu spominsko darilo, priložnostni govor pa je imel tovariš Kositer. Foto: F. Š.

Znan obraz

Rudolf Horjak

Pri svojem novinarskem delu vsakodnevno srečujem po gradbiščih veliko Gradisovih delavcev. Z mnogimi se srečam po večkrat in to na različnih gradbiščih. Tako je bilo tudi z geometrom Rudolfom Horjakom iz tozda GE Nizke gradnje Maribor. Prvič sem ga opazil in z njim malo pokramljal pred več kot štirimi leti na gradbišču HE Solkan pri Novi Gorici, najino tokratno srečanje pa je bilo pred kratkim, tokrat na gradbišču HE Mavčiče. Pozorno je zrl v svoj teodolit, ki ga vestno prenaša od gradbišča do gradbišča že več kot 30 let.

»V Gradis sem prišel 27. aprila 1947. leta,« mi je omenil naš geometer Rudolf Horjak. »Kot zidar sem prišel na gradbišče Mariborski otok. Nato se mi je kmalu ponudila možnost šolanja in do-

datnega izobraževanja. Vpisal sem se na srednjo gradbeno šolo in jo uspešno končal 1951. leta. V času šolanja sem šel tudi na mladinsko delovno akcijo Šamac—Sarajevo in bil dvakratni udarknik.

Po končani srednji tehnični šoli sem kot mlad tehnik prišel na gradbišče hidroelektrarne Vuzenica. Pri gradnji je nastalo jezero, ki je potopilo precej kilometrov cest in del železniške proge Vuzenica—Dravograd. Treba je bilo zgraditi nove ceste in progo. Ker na gradbišču niso imeli geometra, ki bi z meritvami sodeloval pri gradnji, sem sam prijel za teodolit in nivelir, ki me od takrat stalno spremljata.

Rudolf Horjak je v Vuzenici ostal dve leti, nato je odšel na gradbišče našega prvega mostu v Vuhredu, zatem na gradbišča HE

Ožbalt, avtocesto Ljubljana—Zagreb in cesto Ravne na Koroškem—Dravograd.

»Delo geometra je najbolj naporno na gradbiščih cest in avtocest. Dnevno je bilo treba prepešati po več kot 20 kilometrov. To velja predvsem za gradbišča hitre ceste Maribor—Arja vas in avtocesto Ljubljana—Razdrto. Spominjam se, da sem dobil prvo prevozno sredstvo — takrat je bilo to kolo — že čisto proti koncu gradnje ceste Ravne — Dravograd.

Leta 1968. sem odšel v Sirijo, kjer smo v kraju Hneda gradili železniški most prek reke Eufrat. Most je bil dolg 650 metrov. V Siriji sem poleg geometrskih del opravljal tudi nadzor nad deli arabskega partnerja, ki je gradil priključke.

V Siriji smo vsi delali v izredno težkih pogojih; temperatura je včasih presegla 50 stopinj. Nosilci so se tako segreli, da jih nismo mogli prijeti z golimi rokami, temveč smo morali uporabljati rokavice. Tudi žejo smo trpeli. Sam sem si vsako jutro skuhal čaj in ga nosil s seboj po gradbišču.

Po vrnitvi iz Sirije se je naša delovna enota Tehnogradnje ponovno priključila Gradisu. Odšel sem na delo v Čadavico in Krušič v Bosni in Hercegovini.

S svojim teodolitom je bil Rudolf tudi na vseh dravskih hidroelektrarnah, na gradbiščih mostov v Prelogah, Trbovljah in v Hrastniku. Bil je takorekoč povsod, kjer je dela izvajal naš tozda GE Nizke gradnje Maribor.

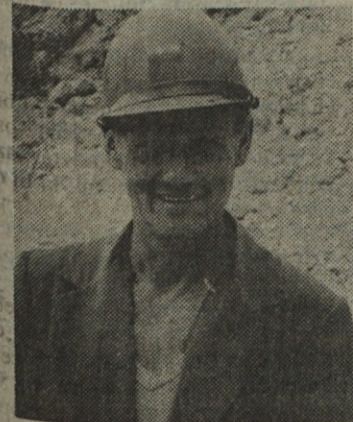
Kot zanimivost za mlajše rodove naj povem, da se še spominjam tovrnjaka na parni pogon, ki je vozil po mariborskih gradbiščih. Voznik je parno za pogon tovrnjaka dobil tako, da je vodo v kotlu segreval s pomočjo drv. Na avtocesti Ljubljana—Zagreb pa smo imeli parni valjar, ki smo ga kurili s premogom.

V 37. letih pri Gradisu sem doživel že marsikaj — in preživel. Ves čas mi je nekaj narekovalo da moram v Gradisu tudi ostati in da ne smem v težjih trenutkih kar oditi, kot so to storili mnogi. Pravi Gradisovci smo bili vedno sposobni premagati še tako težka in krizna obdobja.

Prihodnje leto se bom upokojil, saj bom napolnil 60 let. Pred odhodom, bi mlajšim svetoval, naj pridno delajo in naj zaupajo v Gradis vsaj toliko, kot so v Gradisu zaupale starejše generacije.

Rudolfu Horjaku želimo obilo zdravja in sreče v življenju, ter da bi v miru še dolgo užival zaslužen pokojnino.

C. P.

Tema za koordinacijski odbor aktivov invalidov v Gradisu

Problematika odmere nadomestil OD delovnim invalidom

Gordijski voz za skupščino SPIZ 18. septembra — kaj bo s pobudo RS ZSS

Gordijski voz za skupščino SPIZ 18. septembra — Kaj bo s pobudo RS ZSS

Novi republiški zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, ki se uporablja od 1. januarja 1984 dalje, v 74. členu določa nov način odmere nadomestil zaradi manjšega osebnega dohodka invalidov na drugem ustreznem delu. Torej so vsa nadomestila, priznana in odmerjena po uveljavitvi tega zakona (po 1. 1. 1984) priznana in odmerjena po novem sistemu.

Po 263. členu novega statuta Skupnosti pokojninskega in invalid-

skega zavarovanja SR Slovenije (SPIZ) se od 1. 1. 1984 dalje na novo odmerijo tudi vsa nadomestila, priznana in odmerjena do 31. 12. 1983, torej po določbah republiškega zakona in novega statuta SPIZ v SRS. Novo odmero po izrecni določbi opravi skupnost po uradni dolžnosti.

Hkrati oziroma istočasno z novo odmero pa zdaj, po zaključnih računih, vsem uživalcem nadomestil izstavljajo odločbe o dokončni odmeri teh nadomestil za leto 1983 še po starem sistemu. Stari sistem (103. člen prejšnjega statuta) naj bi se torej uporabljal samo še za do-

končno odmero nadomestila za leto 1983 oziroma za ureditev razmerij po prejšnjih predpisih.

Dvakrat vroče poletje

Ob novi odmeri nadomestil (po 263. členu novega statuta) za čas od 1. 1. 1984 dalje (po uveljavitvi novega zakona) so prvi izračuni pokazali, da so pri nekaterih, predvsem starejših delovnih invalidih — upoštevaje drugi odstavek 47. člena republiškega zakona — zneski akontacij nižji od zneskov po prejšnjem statutu in tudi nižji od akontacij, ki so jih v letu 1983 prejeli delovni invalidi. Nove odločbe seveda povzročajo razburjenje, saj zahtevajo vračilo (pre)več (!) izplačanih zneskov — akontacij nadomestil — ob poročanju. Poročanje pa sodi že v obdobje po 1. 1. 1984, ko se zahteva ravnanje po novem zakonu in sistemu. Hkrati s prejemom teh odločb smo priče protestom — reagirajo delovne organizacije, invalidi posamezniki, pa tudi družbenopolitične skupnosti. Omenimo na primer predsedstvo Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, ki je skupščini SPIZ poslalo pobudo za spremembo načina odmere nadomestil po 103. členu prejšnjega statuta in ponovno odmero nadomestil za leti 1982 in 1983 za vse zaposlene delovne invalide.

Sodni spori

Sezimo še nekoliko nazaj.

Stari sistem (103. člen statuta SPIZ) se je uporabljal od 1. 1. 1982 do 31. 12. 1983 in je za tisti čas vnesel glede na prejšnji sistem več novosti. Na način, določen v 103. členu oziroma analogno, so bila odmerjena vsa nadomestila, uveljavljena v obdobju 1982-83, po 216. členu pa tudi opravljena takratna nova odmera nadomestil, uveljavljenih in odmerjenih po statutu iz leta 1978 do 31. 12. 1981.

Že takrat je prišlo pri približno petini uživalcev nadomestil do preplačil akontacij; med letom prejete akontacije so bile višje od dokončno odmerjenega nadomestila za leto 1982. Seveda je bil zahtevan in v večini primerov tudi opravljen poročanje. V nekaterih primerih pa je prišlo do sporov — sodni mlini pa vemo, meljejo počasi...

V takratnih zadevah — oziroma sporih, ki tudi do marca letos še niso bili vsi rešeni — je potem sodišče združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji zavzelo pri zahtevah za sodno varstvo do marca 1984 stališče oziroma razlago SPIZ po 103. členu bivšega statuta v celoti, po marcu 1984 pa nekoliko drugačno. To »ne-

koliko drugačno« stališče je potrdilo tudi sodišče združenega dela SR Slovenije. V zvezi s spremenjeno prakso sodišča združenega dela pa naj bi prišlo do nekaterih novih sprememb oziroma končnih zneskov odmere nadomestil. To problematiko je obravnavalo predsedstvo RS ZSS in skupščini SPIZ posredovalo pobudo, ki smo jo že omenili: novo odmero nadomestil za leti 1982 in 1983 za vse zaposlene delovne invalide po uradni dolžnosti.

Korektivi nujni, vendar kakšni?

V »Informaciji o problematiki odmere nadomestil zaradi manjšega osebnega dohodka invalidov na drugem ustreznem delu«, ki je sestavni del gradiva za 12. sejo skupščine SPIZ (sklicane za 18. september), je razen uvoda, razlage načinov odmere akontacij nadomestil po starem in novem sistemu, ter tudi pravnega pojasnila o nastali situaciji ob omenjeni pobudi, zaključek s predlogi možnih ukrepov, ki ga v zadnjem delu tega članka povzemamo v celoti.

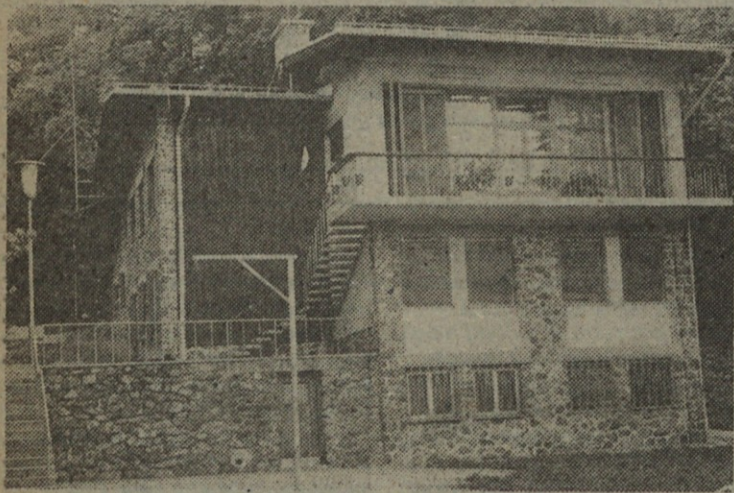
Še prej pa povejmo, da bi ponovna odmera nadomestil za leti 1982 in 1983 za okrog 19.000 uživalcev nadomestil v SR Sloveniji nedvomno povzročila strokovnim službam skupnosti in delovnih organizacij ogromno dodatnega ponovnega zbiranja podatkov, torej administrativnega dela, pri tem pa bi menda šlo zgolj za preračun na sistem, ki danes ne velja več (!). Kot sledi iz ponujene pravne razlage v gradivu, bi namreč morebitnih razlik za nazaj posamezniki ne mogli terjati, skupnost pa tudi ne izplačevati za naprej (od dneva rešitve), saj so medtem v veljavi novi predpisi. Nekdanje odmere naj bi tako v nekaterih primerih ostale ugotovljene sporne — s tem pač, da bi morebitni spor nikomur ne prinesel ničesar.

Razplet okrog »stare odmere« še ni dokončno urejen, ko z novimi odmerami že grozijo novi zapleti.

Nove odmere po novih predpisih so v nekaterih primerih — kot smo že omenili, predvsem pri starejših delovnih invalidih — nižje, to pa pomeni »vročo kri« in nove težave pri vračanju oziroma poročanju z akontacijami.

Na tem mestu ne bomo prepisovali načina odmere novih akontacij in ugotovitev oziroma tudi ugibanj zakaj tako, pač pa, da je na 21. seji 7. avgusta letos Odbor za sistem in organizacijo skupnosti že obravnaval omenjeno problematiko, za sejo skupščine pa je bila potem pripravljena »Informacija...« iz katere so tudi vsi podatki.

Pridite na kostanjev piknik na Pohorje

Še je čas za sprehode do Gradisovega doma

Več ali manj smo z dopusti za letošnje leto zaključili. To pa še ne pomeni, da je tudi z enodnevnimi izleti v naravo konec. Vremenoslovci napovedujejo lepo jesen in zakaj jo ne bi izkoristili za peš hojo na Pohorje? Tako sem razmišljal tudi sam, ko sem se oni dan, sicer z vzpenjačo povzpel na Pohorje. Na prvem rekreativnem pohodu, ki smo ga pred dvema letoma organizirali v tozdu GE Maribor, nam je sicer ponagajal dež, prijetno pa je bilo kljub vsemu.

Od spodnje postaje pohorske vzpenjače, do koder pripelje mestni avtobus, je do gradisove kočice le slabo poldrugo uro hoda in že smo na višini 1001 meter, kjer, kot pravijo planinci, niti greha ni več.

Ste že kdaj pekli in jedli kostanje na tej višini? Ne? Pa poskusite letos. Ta dan, ko sem bil na Pohorju upravnika Frančka sicer ni bilo. Imel je prost dan, sva pa se o tem menila že pred časom in je bil nad idejo navdušen. Tudi dekleta, ki so ta dan skrbele za dobro počutje gostov v gradisovem domu, ne bi imele nič proti, celo vesele bi bile toliko gostov. Rekreativna se nam torej ponuja sama od sebe, samo izkoristiti jo moramo.

Počitniški dom na Pohorju čaka in vabi. Prenočitvenih zmogljivosti sicer ni veliko, dovolj pa za tiste, ki bi jih morda »utrudila« štajerski mošt, ki se »kostanjem najbolj poda.

Pa morda nasvidenje v počitniškem domu Gradis na Pohorju.

Besedilo: F. Štromajer
Slika: C. Pavlin

**Zaključek s predlogi
možnih ukrepov**

● Glede dokončne odmere nadomestil zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu po prejšnjem sistemu (103. člen prejšnjega statuta) in nastalih preplačil po 1. 1. 1984 do nove odmere po 47. členu republiškega zakona je Odbor ugotovil, da se je s 1. 1. 1984 uveljavil nov sistem odmere nadomestil ter, da se je zaradi zbiranja velikega števila podatkov pričelo z odmero novih akontacij šele v mesecu aprilu in maju 1984. Zato so predlogi, predvsem zaradi prehoda na nov sistem, glede odprave poračunavanja od 1. 1. 1984 dalje preveč izplačanih zneskov akontacij, določenih po prejšnjem sistemu, utemeljeni. Skupščini skupnosti Odbor predlaga, da sprejme naslednji sklep:

— Zneski izplačanih nadomestil oziroma akontacij, določenih po 103. členu prejšnjega statuta, za čas od 1. 1. 1984, se ne poračunavajo z zneski akontacij, odmerjenih po 47. členu republiškega zakona.

● Glede predloga, da bi bilo potrebno upoštevati spremenjeno prakso in stališče sodišča združenega dela glede uporabe 103. člena prejšnjega statuta, in zaradi tega vsem zaposlenim delovnim invalidom ponovno odmeriti nadomestila za leto 1982. in 1983. je odbor ugotovil, da bi šlo za poseg v določbo, ki po 1. 1. 1984 ne velja več. Obenem pa bi ponovna odmera nadomestila za leti 1982 in 1983 v večini primerov ne imela zaradi določb 185. in 187. člena statuta skupnosti učinka za nazaj.

● Glede predlogov za razrešitev problematike odmere nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu po novih predpisih, je odbor ugotovil, da gre za materijo, ki jo ureja neposredno republiški zakon v 47. členu. Zaradi tega odbor meni, da bi bilo potrebno predloge in pobude:

— da se upošteva odstotek povečanja osebnega dohodka iz naslova minulega dela, ki ga prejema delovni invalid v letu za katerega se odmerja nadomestilo tudi pri določitvi osnove za odmero tega nadomestila (pri ugotovitvi osebnega dohodka iz koledarskega leta pred nastankom invalidnosti),

— da se pri valorizaciji osebnega dohodka iz koledarskega leta pred nastankom invalidnosti na leto odmere nadomestila, v posameznem letu valorizacije tega osebnega dohodka z odstotkom povečanja osebnih dohodkov v organizaciji združenega dela, upošteva tudi odstotek

morebitnega povečanja osebnega dohodka zaradi spremembe v vrednotenju in to v vsakem posameznem primeru,

— da se kot osnova za odmero nadomestila za delovne invalide, ki so uveljavili pravice po prejšnjih predpisih, vzame osebni dohodek, ki bi ga imel delovni invalid v letu 1983, če bi še opravljal dela in naloge, ki jih je opravljal pred nastankom invalidnosti.

— in druge predloge temeljito proučiti pred morebitnim dokončnim sprejemom ustrezne rešitve.

Odbor torej predlaga vsem pristojnim dejavnikom, da obravnava problematiko sistemske ureditve nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu in zavzemajo stališča do predlaganih rešitev oziroma kolektivov odmere nadomestila po 47. členu republiškega zakona.

Kot smo že omenili, bo o tej problematiki na prvi seji razpravljal tudi koordinacijski odbor aktivov invalidov v Gradisu, o seji in ugotovitvah oziroma predlogih pa bomo v našem časopisu še pisali.

G. B.

6. KULTURNO SREČANJE GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE MARIBOR 1984

V Mariboru se je v ponedeljek 17. septembra, začelo 6. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije.

Popoldan so v salonu Rotovž odprli razstavo likovnih del, zvečer pa so nastopili literati s svojimi prispevki. Na literarnem večerju so Gradis zastopali: **Tatjana Savinšek** z Jesenic, **Viktor Marinović** iz GE Maribor, **Ilijaz Nesimović** in **Vitimir Đuričić** iz Kovinskih obratov Ljubljana ter **Jurij Jamnik** in **Milenko Nikić** iz delovne skupnosti Skupne službe.

Na razstavi sodelujejo likovniki **Vladimir Valant** iz DSSS ter **Milan Majerić** in **Vladimir Đurinić** iz GE Maribor. Fotografije razstavlja **Andrija Pajtak** iz DSSS.

Na zaključni prireditvi, ki bo v petek, 21. septembra, bodo nastopili še pevski zbori ter dramske, recitacijske, folklorne in glasbene skupi-

ne. Gradis bosta s kratkim skečem zastopala **Jelka Škrlj** in **Milenko Nikić**, ki je tudi edini Gradisovec, ki je nastopil na vseh dosedanjih srečanjih.

Več o srečanju v prihodnji številki Gradisovega vestnika.

C. Pavlin

Teniško prvenstvo Gradisa

Razpis

Tekmovanje bo 20. septembra v Mariboru

Konferenca osnovnih organizacij sindikata in komisija za šport in rekreacijo v Gradisu razpisujeta jesensko teniško prvenstvo Gradisa za posameznike — moške, ženske in v primeru, da bo dovolj prijav, tudi za dvojice.

Tekmovanje bo na igriščih GRADIS-BRANIK v Mariboru. Pričelo se bo 20. septembra ob 12. uri.

Zrebanje bo pol ure pred pričetkom tekmovanja, ob igriščih.

Stroške bivanja, prehrane in prevoza nosijo tekmovalci-udeleženci sami oziroma njihove OOOZS, stroške tehnične izvedbe in organizacije tekmovanja pa Konferenca OOOZS GIP Gradis.

Prijave sporočite najkasneje do 20. septembra na naslov: Alojz Polajnar, Gradis — DSSS, Ljubljana, Šmartinska 134 a, tel. (061) 441-422.

Vabljeni vsi, ki jih teniška igra veseli oziroma tenis igrajo. Prijavite se ali pridite bodrit sodelavce pri igri!

Dopisujte v naše glasilo

**Nagradna križanka
v današnji številki**

Za pravilno rešeno in pravočasno prejeto križanko bomo med reševalci izžrebali pet nagrad:

1. nagrada 500 din
2. nagrada 400 din
3. nagrada 300 din
4. nagrada 200 din
5. nagrada 100 din

Rešitve pošljite na naslov:

GIP Gradis Ljubljana, Šmartinska 134a, Uredništvo Gradisovega vestnika — nagradna križanka.

Pri žrebu bomo upoštevali rešitve, ki jih bomo prejeli do 1. oktobra.

**Komu nagrade za
pravilno rešitev**

Upoštevali smo vse rešitve, ki smo jih prejeli do zaključka redakcije, to je do 17. septembra. Vsi, ki ste prebrali naše opričilo glede zamude in sklepali, da smo pozabili popraviti datum, ste ravnali pravilno, ker ste nam kljub temu poslali rešitve. Le-teh smo tokrat prejeli nekoliko manj, za naš spodrsrlaj pa se opravičujemo.

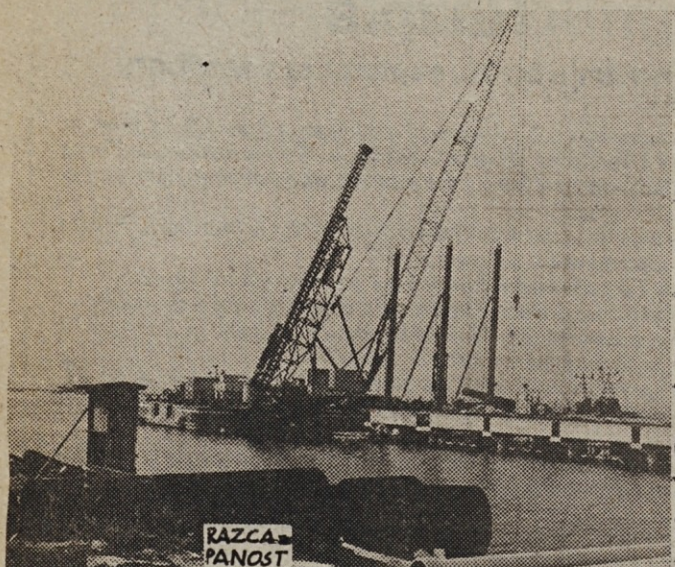
Žreb je bil naklonjen naslednjim reševalcem:

1. nagrado 500 dinarjev prejme **Kristina Tekavec**, tozđ SPO Ljubljana, Šmartinska 32
2. nagrado 400 dinarjev prejme **Oton Roškar**, tozđ GE Maribor, Gosposvetska 29
3. nagrado 300 dinarjev prejme **Majda Zdošek**, tozđ GE Maribor, Gosposvetska 29
4. nagrado 200 dinarjev prejme **Ani Vončina** iz Celja, Ulica 14. divizije 8
5. nagrado 100 dinarjev prejme **Stanko Huško**, tozđ SPO Ljubljana, Šmartinska 32

Čestitamo!
UREDNIŠTVO

GRADISOV VESTNIK je glasilo delovnih ljudi gradbeno-industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izdaja ga Odbor za informiranje. Predsednik odbora **Stane Beguš**, namestnik predsednika **Franjo Štromajer**, člani **Majda Maček**, **Zinka Mihelič** in **Karolina Vodopivec**. Ureja ga uredniški odbor: **Milenko Nikić**, **Bora Stamenković**, **Zinka Mihelič**, **Franc Kumer**, **Karolina Vodopivec** in **Franjo Štromajer**. Tehnični urednik: **Matija Krnc**. Glavni in odgovorni urednik: **Cveto Pavlin**. Izhaja mesečno v 9500 izvodih. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134a Ljubljana, telefon 441-422, int. 233.

NAGRADNA KRIŽANKA

RAZČA-
PANOST

NEMA
IGRALKA
V
FILMU

VELIKA
ANGL.
LUKA

ITAL.
POLITIK

SMUČI
(NORD.)

UBITA
AMERIŠ.
IGRALKA
(SHARON)

TEK
PRI
JEDI

ŽENSKA
OSEBA
V
KEKCU

VOJAŠKI
SODNIK

KATTRAN

PREBI-
VALEC
IRSKE

KREGA-
NJE

STROKOV-
ZA
TOTEMI-
ZEM.

ŠPORTNIK
NA
KOTAL-
KAH

MUSLIM-
ANSKI
SVEČENIK

LOTZE
SLAK

PRI-
KRIYA-
NJE

MORNAR
ZA
KRMIL-
LOM

GR. POVE-
LJNIK V
TROJANSKI
VOJNI

NEPRAVIL-
NA RABA
BESED

OSEBNI
ZA-
IMEK

PRISTA-
NIŠČE

PREBIVA-
LEC
SEVERA

GORA
V
SRBIJI

NOTNE
ČRTE

NEKDANJI
GIMNA-
ZIJEC

RUSKI
PISEC
PAVEL

SLOVEN-
SKI
LITERAT

REKA V
JUŽNI
AMERIKI

NEPRO-
FESIJO-
NALKA

LUKNJA
V
TLEH

SMUČI-
ŠČE NA
POHORTJU

ORANŽE

SENO

LITERAT
UJEVIČ

PRITOK
ORANJA
V JUŽNI
AFRIKI

IGRALKA
McGRAW
MINCA
JERAJ

NEKDANJI
PREBIVAL
APENIN.
POLOTOKA

ČLOVEK,
KI MALO
ZAHTEVA
JAJCE

SLIV

SUBOTKA
SLAVKO
MLAKAR

STRIGA-
LICA
GRŠKA
ČRKA

ZHEDA,
NERED

SLOG V
UMETV.
PISCI
PROZE

AM. IGRA-
LEC RYAN

PRINC
IZ
MAHAB-
HARATE

SESTAVIL
PETELIN

DEL
TEDNA

STANE
DOLANC
... IN
PRIIMEK

LITIJ

SRBSKO
MOŠKO
IME

...
BAHADUR
ŠASTRI

UMETNA
OBLOGA
ZA
TLA

AFRIŠKA
TRAVNATA
POKRAJINA

PAŠČEK

DOMAČE
ŽENSKO
IME

GOLMAN

IME
KOREO-
GRAFA
OTRINA

ČEŠPIJA
PERNATA
ŽIVAL

RIBIŠKA
MREŽA
TUKAJ

PESNIK
PAVČEK

DESNI
PRITOK
UNE

LITIJ